Dokument ten służy wyłącznie do celów dokumentacyjnych i instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego zawartość

►**B**

DECYZJA KOMISJI

z dnia 24 listopada 1999 r.

odnosząca się do definicji cech charakterystycznych, listy produktów rolnych, wyjątków od definicji oraz regionów i okręgów, odnoszących się do badań statystycznych w zakresie struktury gospodarstw rolnych

(notyfikowana jako dokument nr C(1999) 3875)

(2000/115/WE)

(Dz.U. L 38 z 12.2.2000, str. 1)

zmieniona przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
►**M1**	Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1444/2002 z dnia 24 lipca 2002 r.	L 216	1	12.8.2002
►**M2**	Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2139/2004 z dnia 8 grudnia 2004 r.	L 369	26	16.12.2004
►**M3**	Rozporządzenie Komisji (WE) nr 204/2006 z dnia 6 lutego 2006 r.	L 34	3	7.2.2006
►**M4**	Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1792/2006 z dnia 23 października 2006 r.	L 362	1	20.12.2006

zmieniona przez:

►**A1**	Akt dotyczący warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w Traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej	L 236	33	23.9.2003

▼B

DECYZJA KOMISJI

z dnia 24 listopada 1999 r.

odnosząca się do definicji cech charakterystycznych, listy produktów rolnych, wyjątków od definicji oraz regionów i okręgów, odnoszących się do badań statystycznych w zakresie struktury gospodarstw rolnych

(notyfikowana jako dokument nr C(1999) 3875)

(2000/115/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 43,

uwzględniając rozporządzenie Rady (EWG) nr 571/88 z dnia 29 lutego 1988 r. w sprawie organizacji badań statystycznych Wspólnoty dotyczących struktury gospodarstw rolnych ([1]), ostatnio zmienione decyzją Komisji 98/377/WE ([2]), w szczególności jej art. 8 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (EWG) nr 571/88, wszelkie zmiany stosunku do listy cech charakterystycznych odnoszących się do badania statystycznego, jak również do definicji cechy charakterystycznej odnoszącej się do badania oraz do rozgraniczenia regionów, badań okręgów i innych jednostek terytorialnych, ustanowione są na mocy procedury podanej w art. 15 niniejszego rozporządzenia, tzn. przez decyzję Komisji po opinii dostarczonej przez Stały Komitet ds. Statystyki Rolnictwa.

(2) Wyniki wspólnotowych badań struktury gospodarstw rolnych, przewidziane w rozporządzeniu (EWG) nr 571/88, mogą być zgodne na całym obszarze Wspólnoty Europejskiej jedynie wtedy, gdy terminy zawarte w liście cech charakterystycznych są rozumiane i stosowane w jednolity sposób.

(3) Lista cech charakterystycznych odnoszących się do badania została ostatnio zmieniona decyzją 98/377/WE w związku z badaniem podstawowym na temat struktury gospodarstw rolnych w sezonie 1999/2000; decyzja Komisji 89/651/EWG ([3]), ostatnio zmieniona decyzją 97/418/WE ([4]) ustanawia definicje, listę produktów rolnych, wyjątki od definicji stosowane w niektórych Państwach Członkowskich oraz regiony i okręgi badania, jakie mają być wykorzystywane w ramach badaństruktury w okresie 1988–1997 r.; w konsekwencji tego należy dostosować i uzupełnić decyzję 89/651/EWG.

(4) Dodano nowe zmienne do listy cech charakterystycznych; rozwój rolnictwa uczynił koniecznym zrewidowanie definicji różnych starych zmiennych; załącznik I do obecnej decyzji Komisji zawiera z tego powodu nową listę definicji, z myślą o badaniach struktury we Wspólnocie po 1997 r.

(5) Lista produktów rolnych, określona w definicji gospodarstw rolnych oraz lista wyjątków od wspólnotowych definicji wskutek specyficznych okoliczności w niektórych Państwach Członkowskich również muszą zostać zrewidowane; te zrewidowane listy

([1]) Dz.U. L 56 z 2.3.1988, str. 1.
([2]) Dz.U. L 168 z 13.6.1998, str. 29.
([3]) Dz.U. L 391 z 30.12.1989, str. 1.
([4]) Dz.U. L 177 z 5.7.1997, str. 26.

▼B

produktów rolnych i zaakceptowanych wyjątków od listy definicji zawarte są w załączniku II i III do obecnej decyzji Komisji.

(6) Istnieje potrzeba większej przejrzystości korelacji między Nomenklaturą Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) i regionów oraz okręgów wykorzystanych do celów badań struktury rolnej; korzystne jest, jeśli te regiony i okręgi zdefiniowane są w odrębnym załączniku IV niniejszej decyzji Komisji.

(7) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią Stałego Komitetu ds. Statystyki Rolnictwa,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Wspólnotowe definicje, które mają być wykorzystane do wspólnotowych badań statystycznych po roku 1997 na temat struktury gospodarstw rolnych, jak przewidziano w rozporządzeniu (EWG) nr 571/88, podane są w załączniku I, wraz z odpowiednimi wyjaśnieniami i przykładami.

Artykuł 2

Lista produktów rolnych, określona w definicji gospodarstwa rolnego zawartej w załączniku I, podana jest w załączniku II.

Artykuł 3

W związku ze specyficznymi okolicznościami, w stosunku do niektórych Państw Członkowskich zatwierdza się wyjątki od definicji wspólnotowych, jak wymieniono w załączniku III.

Artykuł 4

Lista regionów i okręgów do celów wspólnotowych badań statystycznych struktury rolnej, określona w definicji okręgu badania zawartej w załączniku I, podana jest w załączniku IV.

Artykuł 5

Decyzja 89/651/EWG niniejszym traci moc.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do Państw Członkowskich.

▼M1

ZAŁĄCZNIK I

DEFINICJE I OBJAŚNIENIA DO WYKAZU CHARAKTERYSTYK STOSOWANYCH PRZY WSPÓLNOTOWYCH PRZEGLĄDACH STRUKTURY GOSPODARSTW ROLNYCH

(I = definicje, II = uwagi objaśniające)

▼M3

GOSPODARSTWO ROLNE

I. Oddzielna jednostka pod względem technicznym i ekonomicznym posiadająca oddzielne kierownictwo, która produkuje produkty rolne lub utrzymuje ziemię już niewykorzystywaną do celów produkcyjnych według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1782/2003 ([1]). Gospodarstwo może również dostarczać inne dodatkowe (spoza rolnictwa) produkty i usługi.

▼M1

II. 1. Gospodarstwo rolne jest więc zdefiniowane przez następujące kryteria:

1.1. *produkcja produktów rolnych*

za „produkty rolne" uważa się produkty wymienione w załączniku II;

1.2. *samodzielne zarządzanie*

zarządzanie jest samodzielne, nawet jeśli jest prowadzone przez działające wspólnie dwie osoby lub więcej;

1.3. *jednostka samodzielna technicznie i ekonomicznie*

ogólnym przejawem tego jest wspólne użytkowanie siły roboczej i środków produkcji (maszyn, budynków lub ziemi itd.).

▼M3

1.4. Wraz z reformą wspólnej polityki rolnej z 2003 r. „utrzymywanie ziemi według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska" stało się działaniem rolniczym [art. 2 rozporządzenia (WE) nr 1782/2003]. Poza tym działaniem rolnicy nie wykonują innej działalności rolniczej, aby móc uczestniczyć w systemie płatności jednolitych.

▼M1

2. Przypadki specjalne

2.1. a) Za jedno samodzielne gospodarstwo uważane jest gospodarstwo nawet podzielone między dwie lub więcej osób ze względów podatkowych lub innych, ale ciągle posiadające jeden zarząd (jednego wspólnego zarządcę), i które z tego względu można uważać za jedną jednostkę ekonomiczną;

b) dwa lub więcej oddzielnych i uprzednio niezależnych gospodarstw, zintegrowanych w rękach jednego posiadacza, uważa się za jedno gospodarstwo, jeśli mają obecnie wspólnego zarządcę lub też wykorzystują tę samą siłę roboczą i urządzenia.

2.2. Działka ziemi zatrzymana przez poprzedniego posiadacza przy przekazywaniu gospodarstwa swemu następcy (spadkobiercy, dzierżawcy itd.) zostaje:

a) przypisana do gospodarstwa następcy, jeśli zatrzymana ziemia jest obrabiana wraz z resztą gospodarstwa, zatrudniona jest przy tym ta sama siła

([1]) Dz.U. L 270 z 21.10.2003, str. 1.

▼M1

robocza i wykorzystane te same środki produkcji co w pozostałym gospodarstwie;

b) przypisana do gospodarstwa poprzedniego posiadacza, jeśli jest normalnie obrabiana przez siłę roboczą i środki produkcji tamtego gospodarstwa.

2.3. Za wyżej wspomniane gospodarstwa rolne uważa się gospodarstwa spełniające inne kryteria, które definiują wyżej wspomniane gospodarstwo:

a) ośrodki hodowli byków, knurów, baranów i kozłów, stadniny i wylęgarnie;

b) gospodarstwa rolne instytutów badawczych, sanatoriów i domów wypoczynkowych, społeczności religijnych, szkół i więzień;

c) gospodarstwa rolne stanowiące część przedsiębiorstw przemysłowych;

d) tereny wspólne zawierające pastwiska, tereny ogrodnicze lub inne, jeśli teren jest użytkowany jako gospodarstwo rolne przez odpowiednie lokalne władze (np. przyjmując za określoną opłatą do wypasu bydło należące do innych osób). Nie uwzględnia się tu następujących terenów:

— wydzielonych terenów wspólnych (C/3),

— wydzierżawionych terenów wspólnych (C/2).

2.4. Za gospodarstwa rolne nie są uznawane następujące obiekty, chyba że inna ich działalność kwalifikuje je do włączenia do tej grupy:

a) stajnie jeździeckie, stajnie wyścigowe, tereny jeździeckie, tereny wykorzystywane do wyścigów konnych, jeśli nie prowadzą działalności hodowlanej;

b) psiarnie;

c) targowiska, rzeźnie itp. (bez hodowli).

2.5. Samodzielne gospodarstwa mogą grupować zasoby jednej określonej działalności rolnej, tworząc wydzielone wspólne przedsiębiorstwo, prowadzone niezależnie od gospodarstw, w których zostało wydzielone (gospodarstw macierzystych). Takimi przedsiębiorstwami mogą być np. wspólne sady, wspólne stada bydła czy wspólne budynki mleczarni. Jest to przypadek fuzji częściowej, a powstałe przy tym wspólne przedsiębiorstwo nosi nazwę „jednoproduktowe przedsiębiorstwo grupowe”. Takie „jednoproduktowe przedsiębiorstwa grupowe”, jeśli korzystają głównie z własnych czynników produkcji i nie zależą głównie od czynników produkcji gospodarstw „macierzystych”, są uważane za gospodarstwa rolne niezależne od gospodarstw „macierzystych”.

A. **GEOGRAFICZNE POŁOŻENIE GOSPODARSTWA**

II. Gospodarstwo i wszystkie odnoszące się do niego informacje rejestrowane są jako należące do okręgu i gminy miejskiej lub do podokręgu przeglądu tam, gdzie znajduje się siedziba gospodarstwa (A/1).

Siedzibę gospodarstwa określa się zgodnie z udokumentowanymi zasadami Państw Członkowskich.

Tam, gdzie gospodarstwo znajduje się tylko częściowo w określonym typie obszaru (np. w obszarze mniej uprzywilejowanym), klasyfikuje się je jako położone w tym obszarze, jeśli znajduje się w nim albo większa część obszaru gospodarstwa, albo siedziba gospodarstwa. Należy wybrać jedną z tych zasad, stosując je do wszystkich gospodarstw i do wszystkich pozycji od A/1 do A/3.

▼M1

A/1 **Okręg przeglądu**

I. Geograficzne położenie każdego gospodarstwa jest opisane kodem wskazującym kraj, region i okręg przeglądu.

II. ►M2 ——————— ◄

A/1 a) *Gmina miejska lub podokręg przeglądu*

I. Położenie geograficzne jest opisane kodem wskazującym gminę miejską lub podokręg przeglądu, umożliwiającym podsumowanie wyników na poziomie regionalnym w różnych rodzajach stref.

II. Kody używane dla gminy miejskiej lub podokręgu przeglądu spełniają poziomy 4 lub 5 „nomenklatury terytorialnych jednostek statystycznych" (NUTS). ►M2 ——————— ◄

A/2 **Obszary mniej uprzywilejowane**

I. Obszary w dniu przeglądu uznane za obszary mniej uprzywilejowane w znaczeniu art. 18, 19 i 20 rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999 ([1]) (oraz, gdzie stosowne, najnowszego ustawodawstwa) są umieszczone we wspólnotowym wykazie mniej uprzywilejowanych obszarów rolniczych, zgłoszonych przez Państwa Członkowskie w ramach wdrażania rzeczonego rozporządzenia.

II. Obszary mniej uprzywilejowane obejmują obszary górskie (A/2 a)), obszary dotknięte szczególnymi trudnościami, a także inne obszary mniej uprzywilejowane.

A/2 a) *Obszar górski*

I. Obszary uznane w dniu przeglądu za obszary górskie, w rozumieniu art. 18 rozporządzenia (WE) nr 1257/1999 (oraz, gdzie to stosowne, najnowszego ustawodawstwa) i umieszczone we wspólnotowym wykazie obszarów rolniczych mniej uprzywilejowanych, stosownie do zgłoszeń otrzymanych od Państw Członkowskich, zgodnie z tym rozporządzeniem.

A/3 **Obszary rolnicze z ograniczeniami środowiskowymi**

I. Obszary uznane w dniu przeglądu za obszary rolnicze z ograniczeniami środowiskowymi w rozumieniu art. 16 rozporządzenia (WE) nr 1257/1999 (oraz, gdzie to stosowne, najnowszego ustawodawstwa).

II. Farmerzy mogą otrzymywać wypłaty z tytułu kosztów i utraconego dochodu, wynikających z ograniczeń środowiskowych na ich terenach rolnych. Ograniczenia te powinny wynikać z ograniczeń w rolniczym wykorzystaniu terenów, wprowadzonych tam i opartych na wspólnotowych przepisach w zakresie ochrony środowiska.

Wyłączone z tego są obszary, gdzie ograniczenia wynikają tylko z przepisów krajowych lub regionalnych.

Obszary te mogą znajdować się w obszarach mniej uprzywilejowanych.

Są to głównie obszary „Natura 2000", tzn. obszary specjalnej ochrony, w których znajdują się naturalne siedliska rodzajów i gatunków (na podstawie dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, str. 7–50).

([1]) Dz.U. L 160 z 26.6.1999, str. 80.

▼M1

B. **OSOBOWOŚĆ PRAWNA I ZARZĄDZANIE GOSPODARSTWEM (w dniu przeglądu)**

B/1 i B/2 **Osoba prawnie i ekonomicznie odpowiedzialna za gospodarstwo: właściciel**

I. Posiadaczem gospodarstwa jest osoba fizyczna, grupa osób fizycznych lub osoba prawna, na której rachunek i w imieniu której gospodarstwo jest prowadzone, oraz która odpowiada za nie prawnie i ekonomicznie, tzn. podejmuje ryzyko ekonomiczne gospodarstwa. Posiadacz może być bezpośrednim właścicielem gospodarstwa, może je wydzierżawić, może być długoterminowym dzierżawcą dziedzicznym, użytkownikiem lub powiernikiem.

II. Odpowiedzialność prawną i ekonomiczną definiuje się zgodnie z udokumentowanymi zasadami stosowanymi w Państwach Członkowskich.

Posiadacz może scedować na kierownika gospodarstwa wszystkie lub część uprawnień decyzyjnych z zakresu normalnych, codziennych rutynowych czynności finansowych i produkcyjnych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa.

W przypadku prowadzenia wspólnego gospodarstwa rolnego (patrz sekcja C/3 a)) farmer-wspólnik jest wykazywany jako posiadacz, a nie jako gospodarz-podnajemca.

Za posiadaczy można uważać tylko tych partnerów gospodarstwa grupowego, którzy biorą udział w pracy na farmie (patrz L/1–L/6).

B/1 a) i b) *Osoba fizyczna*

I. A Osobą fizyczną może być zarówno jedna osoba (jeden posiadacz), jak i grupa osób (partnerzy gospodarstwa grupowego).

II. To, czy posiadacz jest osobą fizyczną czy też prawną, ma znaczenie dla klasyfikacji gospodarstw na grupy. Są to:

Gospodarstwa, których posiadaczem jest:

a) osoba fizyczna będąca jedynym posiadaczem niezależnego gospodarstwa;

b) grupa osób fizycznych stanowiąca grupę partnerów gospodarstwa grupowego;

c) osoba prawna.

Ze względów fiskalnych i/lub prawnych prawa pewnych Państw Członkowskich traktują osoby „prawne” (firmy) tak, jakby były one osobami fizycznymi lub grupami osób fizycznych. Są to na ogół wszelkie formy przedsiębiorstw, w których jeden lub wszyscy członkowie w pełni odpowiadają osobiście za długi przedsiębiorstwa. W takich przypadkach Państwa Członkowskie mogą kwalifikować tego rodzaju osoby prawne do klasy jedynych posiadaczy lub do klasy gospodarstw grupowych. Kwalifikacje te muszą być oparte na udokumentowanych, wyraźnie określonych i spójnych zasadach.

B/1 a) *Osoba fizyczna, która jest jedynym posiadaczem niezależnego gospodarstwa*

I. Jedna indywidualna i fizyczna osoba, która jest posiadaczem gospodarstwa niezwiązanego z żadnymi gospodarstwami należącymi do innych posiadaczy, ani wspólnym zarządem, ani też podobnymi uzgodnieniami.

II. Posiadacz ten może samodzielnie podejmować wszelkie decyzje dotyczące gospodarstwa.

Małżonków lub bliskich członków rodziny wspólnie posiadających lub dzierżawiących gospodarstwo należy normalnie uważać za posiadaczy jednego niezależnego gospodarstwa zarządzanego przez jednego posiadacza.

▼M1

Dwie osoby żyjące wspólnie jak małżeństwo, ale bez zawarcia ślubu, uważane są również za małżonków, jeśli zostali legalnie uznani za takich w odpowiednich Państwach Członkowskich.

Za jedynych posiadaczy należy uważać m.in. rodzeństwo, wspólnych beneficjentów testamentu lub majątku pozostawionego bez testamentu itd., jeśli nie zawarli umowy oraz nie są uważani fiskalnie i/lub prawnie za posiadacza grupowego lub podmiot prawny według praw Państwa Członkowskiego.

Jeśli firma (osoba prawna) jest w posiadaniu tylko jednej osoby fizycznej i jest przez Państwo Członkowskie traktowana jako osoba fizyczna (patrz definicja osoby fizycznej), uważa się tę firmę za gospodarstwo należące do jednego posiadacza.

Jeśli pełna odpowiedzialność prawna i ekonomiczna za gospodarstwo spada na jedną tylko osobę, osoba ta jest uważana za jedynego posiadacza, nawet jeśli gospodarstwo spełnia pozostałe kryteria gospodarstwa grupowego.

B/1 b) *Jedna lub więcej osób fizycznych jako partnerzy gospodarstwa grupowego*

I. Partner lub partnerzy gospodarstwa grupowego to osoby fizyczne, które posiadają, dzierżawią lub w inny sposób razem zarządzają jednym gospodarstwem rolnym, albo też zarządzają swymi indywidualnymi gospodarstwami, tak jakby to było jedno gospodarstwo. Współpraca musi być prowadzona albo na podstawie aktu prawnego albo w wyniku pisemnej umowy.

II. Jeśli firma (osoba prawna) jest w posiadaniu więcej niż jednej osoby fizycznej i jest przez Państwo Członkowskie traktowana jako osoba fizyczna, uważa się ją za gospodarstwo grupowe.

Państwa Członkowskie nierejestrujące informacji o gospodarstwach grupowych zbierają wszystkie informacje o wszystkich gospodarstwach, których posiadaczami są osoby fizyczne zgodnie ze zmienną B/1 a), niezależnie od tego, czy są to zdefiniowane tu „gospodarstwa grupowe". Jeśli w jednym gospodarstwie funkcje posiadacza są wypełniane przez dwie lub więcej osób fizycznych, jako posiadacza rejestruje się jedną z nich (np. przyjmującą na siebie większą część ryzyka lub większą część obowiązków związanych z zarządzaniem gospodarstwem. Jeśli te kryteria w dalszym ciągu nie pozwalają określić jednej osoby, wyboru należy dokonać na podstawie innego kryterium, np. wiekowego). Dla wybranej osoby rejestruje się wszystkie dane, wymagane dla posiadaczy. Osoba ta będzie również uważana za kierownika gospodarstwa, a wszystkie pozostałe osoby pracujące w gospodarstwie są wtedy rejestrowane jako L/4, czyli „nierodzinna siła robocza" niezależnie od ich rodzinnego pokrewieństwa z posiadaczami.

B/1 c) *Osoba prawna*

I. Podmiot prawny inny niż osoba fizyczna, ale posiadający normalne prawa i obowiązki takiej osoby, np. występowania przed sądem w charakterze pozwu (ogólna zdolność prawna).

II. Osoby prawne mogą mieć charakter publiczny lub prywatny, *inter alia*:

— państwo, regiony, miasta itd.,

— kościoły i ich instytucje,

— inne podobne instytucje o charakterze publicznym lub półpublicznym,

— wszystkie przedsiębiorstwa handlowe oprócz wykazanych pod B/1 a) lub b), zwłaszcza spółki

▼M1

z ograniczoną odpowiedzialnością, z przedsiębiorstwami spółdzielczymi włącznie,

— wszystkie spółki akcyjne (przedsiębiorstwa emitujące akcje),

— fundacje (organy administrujące funduszami z przeznaczeniem na określone cele, często społeczne lub filantropijne),

— spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,

— wszystkie inne przedsiębiorstwa o podobnym charakterze.

B/2 **Kierownik gospodarstwa**

I. Osoba fizyczna odpowiedzialna za normalne, codzienne rutynowe procedury finansowe i produkcyjne, występujące przy prowadzeniu danego gospodarstwa.

II. Kierownik jest na ogół, choć nie zawsze, tą samą osobą co posiadacz będący osobą fizyczną.

W przypadkach, kiedy posiadacz(-ka) nie jest również kierownikiem, prowadzeniem gospodarstwa obciąża lub zatrudnia do tego kogoś innego. Tym kimś może być np. członek jego czy jej rodziny (B/2 a)) lub jego/jej współmałżonek (B/2 b)), ale również osoba bez powiązań rodzinnych z posiadaczem.

W gospodarstwie może być tylko jeden kierownik.

Wszystkie wymagane dla kierowników informacje o gospodarstwach grupowych są rejestrowane dla partnera uznanego za posiadacza.

B/2 a) *Członkowie rodziny*

I. Ogólnie biorąc, członkami rodziny posiadacza są: współmałżonek, wstępni lub zstępni (również drogą małżeństwa i adopcji) oraz bracia i siostry posiadacza lub jego/jej małżonka.

II. Samych posiadaczy nie włącza się do kategorii członków rodziny.

B/3 **Wykształcenie rolnicze kierownika**

Dla każdej osoby rejestruje się tylko jeden (najwyższy) poziom wykształcenia.

T y l k o p r a k t y c z n e d o ś w i a d c z e n i e r o l n i c z e

I. Doświadczenie zdobyte w drodze praktycznej pracy w gospodarstwie rolnym.

P o d s t a w o w e w y s z k o l e n i e r o l n i c z e

I. Ukończone wszelkie kursy szkoleniowe w ogólnej uczelni rolniczej i/lub instytucji specjalizującej się w określonej tematyce (w tym ogrodnictwo, uprawa winorośli, leśnictwo, hodowla ryb, nauki weterynaryjne, technika rolnicza oraz tematyki spokrewnione).

II. Ukończone terminowanie rolnicze uważa się za szkolenie podstawowe.

Pełne szkolenie rolnicze

I. Wszelkie kursy szkoleniowe trwające przez okres równoważny okresowi dwóch lat pełnego szkolenia po zakończeniu obowiązkowej nauki (patrz od L/1 do L/6 wiek ukończenia szkoły), ukończone w uczelni rolniczej, na uniwersytecie lub w innej instytucji dającej wyższe wykształcenie w dziedzinie rolnictwa, ogrodnictwa, uprawy winorośli, leśnictwa, hodowli ryb, nauk weterynaryjnych, techniki rolniczej lub tematyki spokrewnionej.

▼M1

C. **RODZAJ POSIADANIA I SYSTEM GOSPODARKI ROLNEJ**

C/1–C/3 **Użytki rolne**

I. Ogólna powierzchnia gruntów ornych, trwałych terenów trawiastych, upraw długoletnich oraz ogrodów owocowych i warzywnych.

C/1 **Użytki rolne uprawiane przez właściciela**

I. Stanowiące własność posiadacza grunty rolne uprawiane przez podlegające przeglądowi gospodarstwo lub uprawiane przezeń jako użytkownika lub dziedzicznego dzierżawcę długoterminowego, lub w drodze innego, równoważnego rodzaju posiadania.

II. Grunt przydzielony pracownikowi gospodarstwa (do uprawy własnej) jako część jego zapłaty przypisuje się gospodarstwu, które je wydzieliło, chyba że pracownik fermy korzysta z własnych środków produkcji.

Działki gruntu zatrzymanego przez poprzedniego posiadacza (patrz Gospodarstwo rolne, pkt 2.2) przypisuje się gospodarstwu, przy którym zatrzymany grunt jest normalnie uprawiany, a zatrudniona jest przy tym na ogół ta sama siła robocza i środki produkcji co w pozostałej części gospodarstwa.

Nie obejmuje to jednak prawa do wypasu na wspólnym pastwisku, np. na wspólnym terenie należącym do parafii lub spółdzielni (przegląd niniejszy nie obejmuje obszarów niebędących częścią gospodarstwa).

C/2 **Użytki rolne uprawiane przez dzierżawcę**

I. Grunt wydzierżawiony przez gospodarstwo w zamian za uprzednio uzgodnioną stałą opłatę dzierżawną (pieniężną, w naturze lub inną), na co istnieje pisemna lub ustna umowa dzierżawy. Obszar jest dzierżawiony tylko jednemu gospodarstwu. Jeśli w ciągu roku referencyjnego obszar jest wydzierżawiany kilku gospodarstwom, zostaje on zwykle zapisany przy gospodarstwie, które zajmuje się nim przez najdłuższy okres w ciągu roku referencyjnego.

II. Wydzierżawionym gruntem mogą być:

— całe gospodarstwo,

— indywidualne działki gruntu.

Wydzierżawionego gruntu nie można uważać za część gospodarstwa właściciela, ale zawsze za przynależny do gospodarstwa dzierżawcy. Wszelkie zwierzęta znajdujące się na gruncie uważane są za przynależne do gospodarstwa, które jest w posiadaniu zwierząt.

Włącza się działki gruntu lub gospodarstwa wydzierżawione przez posiadacza od członków jego rodziny, jeśli są uprawiane jako część gospodarstwa poddawanego przeglądowi. Włącza się też grunt należący do innego gospodarstwa, ale uprawiany przez gospodarstwo poddawane przeglądowi w zamian za określoną liczbę godzin roboczych, nie włącza się jednak gruntu oddanego do dyspozycji pracownikowi gospodarstwa jako forma zapłaty. W odróżnieniu od przypadku gruntu oddanego do dyspozycji pracownikowi gospodarstwa jako forma zapłaty, który to grunt na ogół pozostaje w systemie płodozmianowym gospodarstwa, opisana tu umowa dzierżawna określa nie tylko wchodzący w grę areał, ale definiuje również jego położenie i dokładne granice.

Wydzierżawiony grunt, który został podnajęty stronie trzeciej, zalicza się jako część gospodarstwa strony trzeciej, ponieważ nie jest częścią gospodarstwa podlegającego przeglądowi.

▼M1

C/3 **Użytki rolne uprawiane wspólnie lub w innych trybach**

C/3 a) *Użytki rolne uprawiane wspólnie*

I. Grunt (którym może być kompletne gospodarstwo) uprawiany w partnerstwie przez gospodarza i dzierżawcę płacącego czynsz częścią plonów na podstawie pisemnej lub ustnej umowy o wspólnej uprawie. Produkt końcowy (ekonomiczny albo fizyczny) z obszaru o dzielonych plonach podlega podziałowi między strony na uzgodnionej podstawie.

II. Obejmuje to między innymi:

Przekazanie całych gospodarstw

W przypadku przekazania całych gospodarstw osoba przekazująca powierza gospodarstwo głowie rodziny, która przy pomocy członków swej rodziny (rodziny na gospodarstwie) podejmuje się wykonywać wszystkie prace niezbędne w gospodarstwie, pokrywając przy tym część wydatków, a także dzieli się rezultatami produkcji gospodarstwa, w stałych proporcjach, z osobą przekazującą.

C/3 b) *Użytki rolne uprawiane w innych formach posiadania*

I. Inne formy posiadania nieobjęte pozycjami C/1–C/3 a).

II. Obejmuje to m.in.:

1. grunty, do których posiadacz ma prawa:

   — z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśnik, ksiądz, nauczyciel itd.),

   — w wyniku rozparcelowania przez parafię lub inną organizację, np. wspólne pastwisko zostaje podzielone na bazie areału (w odróżnieniu od wspólnego pastwiska o wspólnych prawach wypasu);

2. grunt uprawiany przez gospodarstwo całkowicie bezpłatnie (np. obszary gospodarstw bezpańskich uprawiane przez gospodarstwo podlegające przeglądowi);

3. Przekazanie poszczególnych działek gruntu.

   W przypadku przekazania poszczególnych działek gruntu osoba przekazująca powierza tylko jedną lub więcej działek gruntu, używanych następnie na takich samych warunkach jak opisano w lit. a).

C/5 **Gospodarka rolna – system i praktyki**

C/5 a), d) i e) *Rolnictwo ekologiczne*

I. Należy uzyskać informacje, czy gospodarstwo prowadzi (lub nie) działalność rolniczą zgodnie z określonymi normami i zasadami wyszczególnionymi w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2092/91 ([1]) o „ekologicznej uprawie ziemi i odpowiednim oznakowaniu produktów rolnych i środków spożywczych”, ostatnio zmienionym rozporządzeniem Komisji (WE) nr 473/2002 ([2]) lub, gdzie to stosowne, przez najnowsze ustawodawstwo, i/lub zgodnie z równoważnymi przepisami krajowymi dla produkcji ekologicznej.

II. Rozporządzenie ustanawia zharmonizowane ramy dla znakowania, produkcji i kontroli produktów rolnych, zawierając lub próbując zawrzeć wskazania dotyczące metod produkcji ekologicznej. Zgodnie z przedstawionymi w rozporządzeniu zasadami produkcja musi być prowadzona tak, aby działki gruntu oraz miejsca produkcji i przechowywania były wyraźnie oddzielone od wszelkich innych miejsc, gdzie nie prowadzi się produkcji, zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego.

([1]) Dz.U. L 198 z 22.7.1991, str. 1.
([2]) Dz.U. L 75 z 16.3.2001, str. 21.

▼M1

Tam gdzie metody produkcyjne rolnictwa ekologicznego są w gospodarstwie stosowane tylko na części wykorzystywanych użytków rolnych lub dla części inwentarza żywego, należy rejestrować tylko te szczególne obszary i inwentarz żywy.

C/5 a) *Wykorzystywane użytki rolne gospodarstwa, gdzie stosowane są metody produkcyjne rolnictwa ekologicznego*

I. Część wykorzystywanych użytków rolnych gospodarstwa, w którym produkcja w pełni spełnia zasady produkcji ekologicznej na poziomie gospodarstwa, jak określono w załączniku I do rozporządzenia (EWG) nr 2092/91.

II. Rozporządzenie rozróżnia areały, gdzie występuje pełna zgodność z ustanowionymi zasadami oraz te, które ciągle jeszcze znajdują się w okresie dostosowawczym. Z oznakowaniem informującym o zastosowaniu metod produkcji ekologicznej można wprowadzać na rynek tylko produkty pochodzące z areałów w pełni przekształconych do stanu zgodnego z zasadami produkcji ekologicznej.

W tej pozycji rejestruje się tylko areały, które przeszły pełny okres konwersji (patrz C/5 d)).

C/5 d) *Wykorzystywane użytki rolne gospodarstwa, znajdujące się w trakcie konwersji do metod produkcyjnych rolnictwa ekologicznego*

I. Części wykorzystywanych użytków rolnych gospodarstwa, na których stosowane są metody produkcyjne rolnictwa ekologicznego, ale nie zakończył się jeszcze okres przejściowy niezbędny do uznania ich za w pełni spełniające zasady produkcji ekologicznej na poziomie fermy, wymienione w załączniku I do rozporządzenia (EWG) nr 2092/91.

II. W pozycji tej rejestruje się tylko areały, które nie przeszły jeszcze pełnego okresu konwersji (patrz C/5 a)).

C/5 e) *Gospodarstwa stosujące metody produkcji ekologicznej także do produkcji zwierzęcej*

I. Gospodarstwa, gdzie całość lub część produkcji zwierzęcej jest w pełni zgodna z zasadami produkcji ekologicznej na poziomie gospodarstwa, określonymi w załączniku I do rozporządzenia (EWG) nr 2092/91, lub trwa okres dostosowawczy, który tę zgodność zapewni.

II. Rozporządzenie stwierdza, że w warunkach normalnych należy zapewnić zgodność z zasadami produkcji ekologicznej dla całej produkcji zwierzęcej w gospodarstwie. Część zwierząt może być chowana inaczej tylko wtedy, kiedy budynki, działki i gatunki są wyraźnie rozdzielone.

C/5 c) *Wsparcie zobowiązań agrośrodowiskowych*

I. Wszelkie wsparcie wypłacane gospodarstwu przez program Państwa Członkowskiego w znaczeniu art. 22–24 rozporządzenia (WE) nr 1257/1999 lub, gdzie to stosowne, najnowszego ustawodawstwa. Obejmuje to również wszelkie wsparcie wypłacane na cele podobnych programów opartych na starszej legislacji wspólnotowej. Wyłączone jest wspieranie samego tylko rolnictwa ekologicznego.

II. Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1257/99 można wypłacać wsparcie dla produkcji rolnej prowadzonej metodami, które chronią środowisko i utrzymują stan rolniczego środowiska wiejskiego:

— zgodnej z zasadami ochrony i poprawy środowiska, krajobrazu i jego cech, zasobów naturalnych, gleby oraz zróżnicowania genetycznego, sposobów wykorzystania gruntów rolnych,

— ekstensywnego gospodarowania oraz prowadzenia niskointensywnych systemów wypasu,

— ochrony środowisk rolniczych o wysokiej wartości przyrodniczej,

▼M1

— utrzymania krajobrazu oraz historycznych cech gruntów rolnych,

— stosowania planowania środowiskowego w praktyce rolniczej.

Wsparcie mogą otrzymywać farmerzy, którzy złożą zobowiązania rolno-środowiskowe na okres przynajmniej pięcioletni (lub, tam gdzie to potrzebne, na okresy dłuższe). Zobowiązania te powinny wychodzić poza stosowanie zwykłej dobrej praktyki rolniczej i obejmować działania nieprzewidywane przez inne środki wsparcia, np. wsparcia rynkowego czy też dodatków wyrównawczych.

Wsparcie oblicza się na podstawie utraconego dochodu, dodatkowych kosztów wynikających z danego zobowiązania oraz potrzeby zaoferowania zachęty.

Podobne programy wsparcia były wprowadzane na podstawie dawniejszej legislacji wspólnotowej. Uwzględniając zaciągnięte w ich ramach zobowiązania długoterminowe, ich ważność może trwać jeszcze wiele lat. Również te wsparcia należy rejestrować w niniejszej pozycji.

▼M2

C/5. **Gospodarka rolna – system i praktyki**

1. *C/5 f) Pomoc na inwestycje w ciągu ostatnich pięciu lat*

I. Pomoc publiczna na inwestycje dotyczy środków określonych w rozporządzeniu 1257/1999 dotyczącym rozwoju obszarów wiejskich.

II. „Bezpośrednio” oznacza, że cecha charakterystyczna nie obejmuje pomocy inwestycyjnej, która nie jest wypłacana bezpośrednio gospodarstwu, ale jest świadczona na wyższym poziomie (regionalnym lub grupowym), nawet jeśli gospodarstwo mogłoby skorzystać pośrednio z tej pomocy. Przykłady inwestycji nieobjętych:

— podstawowe usługi na rzecz gospodarki i ludności wiejskiej,

— rozwój i poprawa infrastruktury związanej z rozwojem rolnictwa,

— tworzenie usług związanych z obsługą i prowadzeniem gospodarstwa rolnego,

— wprowadzanie do obrotu produktów rolnych dobrej jakości,

— melioracja gruntów,

— reparcelacja.

Zagadnienie to również nie obejmuje wsparcia i środków, o których mowa w rozporządzeniu 1257/1999, które nie są związane z inwestycjami, takich jak:

— szkolenie (rozdział III),

— wcześniejsze emerytury (rozdział IV),

— obszary o mniej korzystnych warunkach gospodarowania i obszary z ograniczeniami ekologicznymi (rozdział V),

— agro-środowisko (rozdział VI).

2. *C/5 f) i) Korzyści z pomocy publicznej w ramach inwestycji produkcyjnych*

I. Inwestycje produkcyjne dotyczą, w rozporządzeniu 1257/1999:

— inwestowania w gospodarstwa rolne (art. 4);

— podejmowania działalności przez młodych rolników (art. 8).

▼M2

3.	*C/5 f) ii) Korzyści z pomocy publicznej w ramach środków rozwoju obszarów wiejskich*
I.	Środki rozwoju obszarów wiejskich objęte niniejszym zagadnieniem są pewnymi środkami wykonywanymi zgodnie z art. 33 rozporządzenia 1257/1999: — odbudowa i rozwój obszarów wiejskich oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa wsi, — zróżnicowanie działalności rolniczych i działalności zbliżonych do rolniczych w celu zapewnienia wielozawodowości lub dochodów alternatywnych, — zachęcanie do prowadzenia działalności związanej z turystką i rzemiosłem, — ochrona środowiska w powiązaniu z rolnictwem, leśnictwem i zachowaniem krajobrazu, a także z poprawą warunków utrzymania zwierząt, — inżynieria finansowa, oraz inwestowanie w leśnictwo (rozdział VIII).
C/6	**Przeznaczenie produkcji gospodarstwa**
4.	*C/6 a) Konsumpcja gospodarstwa domowego posiadacza*
II.	►M3 Nieodpłatne prezenty dla rodziny i bliskich należy uznawać jako konsumpcję gospodarstwa domowego. Produkcja ostateczna, o której mowa w niniejszej cesze charakterystycznej, jest definiowana jako produkcja końcowa wykorzystywana w rachunkach rolniczych (a zatem produkty rolne wykorzystywane jako wkład do innego rodzaju produkcji, np. pasza do produkcji zwierzęcej, nie są wliczone do produkcji ostatecznej). Wartości 50 % nie należy uważać za dokładny próg, ale jedynie za pewien rząd wielkości. ◄
5.	*C/6 b) Bezpośrednia sprzedaż konsumentom*
II.	Próg 50 % nie powinien być uważany za dokładną wielkość szacunkową, a jedynie za rząd wielkości.

▼M1

D.–H.	**POWIERZCHNIA OGÓLNA**
I.	Na ogólną powierzchnię gospodarstwa (D–H) składają się wykorzystywane przez gospodarstwo użytki rolne (D–G) oraz inne grunty (H).
II.	W sekcji I podano dokładniejszą informację o wykorzystaniu określonych terenów już wpisanych w sekcjach D–H. Nie można jakiegokolwiek terenu już wpisanego w sekcji I dodać do innych terenów, ponieważ byłby on wtedy zarejestrowany dwukrotnie. Użytki rolne wykorzystywane na cele rolnicze obejmują tereny pod uprawami głównymi, z których zbiór plonów nastąpi w roku przeprowadzania przeglądu. Przy zestawianiu pozycji do obliczenia ogólnej powierzchni uprawianej każdy teren wykazuje się tylko jeden raz. Uprawy trwałe i kilkuletnie (np. szparagi, truskawki lub uprawy krzaczaste) rejestruje się, poczynając od roku ich posadzenia, nawet jeśli jeszcze nie dają produkcji. Z ogólnej powierzchni wyłącza się uprawy grzybów (I/2). W przypadku upraw kombinowanych (I/5) wykorzystywane użytki rolne dzieli się odpowiednio do pokrycia terenu rozpatrywanymi rodzajami upraw. W podobny sposób dzieli się powierzchnie upraw rolnych przemieszanych z lasami. Zasady tej nie stosuje się do upraw mieszanych (upraw rosnących na tym samym gruncie i razem zbieranych, np.

▼M1

mieszanki kukurydziane), ani też do upraw wykorzystywanych kolejno (np. jęczmień zwyczajny podsiany później zbieraną koniczyną).

W przypadku upraw kombinowanych w zestawieniach powierzchni pomija się uprawę, która nie ma znaczenia dla gospodarstwa.

Od zasady podziału według stopnia pokrycia można uczynić wyjątek tam, gdzie wyniki mogłyby nie zadowalać, pod warunkiem jednak przestrzegania zasad ustanowionych przez Państwa Członkowskie w uzgodnieniu z Komisją.

Zbierane kolejno uprawy wtórne rejestruje się tylko w rozdziale I/1. W rozdziałach D-G powierzchni poszczególnych kolejnych upraw nie oblicza się, zaliczając powierzchnię tylko do jednej uprawy uważanej za główną. Tam, gdzie w ciągu jednego roku zbioru plonów na danej powierzchni rośnie kolejno kilka upraw, uprawą główną jest uprawa dająca najwyższą wartość produkcji. Jeśli na podstawie wartości produkcji nie można określić, która z upraw jest uprawą główną, za uprawę główną przyjmuje się tę, która jest na tym gruncie uprawiana najdłużej.

D. **GRUNTY ORNE**

I. Grunty uprawiane (orane lub uprawiane inaczej) regularnie, na ogół w systemie płodozmianu.

II. System płodozmianu oznacza, że uprawy na określonym polu następują po innych uprawach zgodnie z ustalonym planem. Normalnie zmiana upraw ma miejsce corocznie, choć może być stosowana co kilka lat. Do rozgraniczania między gruntami ornymi a uprawami stałymi (G) lub trwałymi terenami trawiastymi a łąkami (F) stosuje się próg pięcioletni. Oznacza to, że jeśli pole jest wykorzystywane pod tę samą uprawę przez pięć lub więcej lat bez usunięcia w tym czasie uprawy poprzedniej i wprowadzenia nowej, to nie jest uważane za grunty orne.

Do tej kategorii należą określone uprawy zwykle uważane za warzywa, rośliny ozdobne lub przemysłowe (np. szparagi, róże, krzaki ozdobne uprawiane dla kwiatów lub liści, truskawki, chmiel), nawet jeśli mogą zajmować grunt przez okres dłuższy niż pięć lat.

▼M3

Grunty orne składają się z kategorii upraw D/1–D/20, D/23–D/35, gruntów odłogowanych bez żadnych dopłat (D/21) i gruntów odłogowanych podlegających dopłatom, nieużytkowanych gospodarczo (D/22).

▼M1

Powierzchnie pod uprawami przemysłowymi posadzonymi na ziemiach odłogowanych włącza się do odpowiednich pozycji, ale rejestruje się je też w pkt I/8 b).

D/1–D/8 **Rośliny zbożowe do produkcji ziarna (również nasion)**

II. Z wyłączeniem zebranych zbóż lub zielonek na paszę. Umieszcza się je w D/18.

D/1 **Pszenica zwyczajna i orkisz**

I. *Triticum aestivum* L. *emend. Fiori et Paol.*, *Triticum spelta* L oraz *Triticum monococcum* L.

D/2 **Pszenica durum**

I. *Triticum durum Desf.*

D/3 **Żyto**

I. *Secale cereale* L.

Włączając siane jesienią mieszanki żyta z innymi zbożami.

D/4 **Jęczmień zwyczajny**

I. *Hordeum vulgare* L.

▼M1

D/5	**Owies zwyczajny**
I.	*Avena sativa* L.
	Włączając siane wiosną mieszanki owsa zwyczajnego i innych zbóż.
D/6	**Kukurydza na ziarno**
I.	Kukurydza (*Zea mays* L.) uprawiana na ziarno.
II.	Kukurydza zbierana ręcznie, przy użyciu zbieracza kukurydzy, łuszczarki do kukurydzy lub kombajnu, niezależnie od zastosowania, włączając również świeże ziarno na paszę. Włącza się tu również ziarno zbierane wraz z częściami kolby o wilgotności wyższej od 20 %, stosowane na paszę (tzw. mieszanka ziarnowo-kolbowa, CCM).
	Kolby słodkiej kukurydzy do spożywania przez ludzi wpisuje się do D/14.
D/7	**Ryż**
I.	*Oryza sativa* L.
D/8	**Inne zboża do produkcji ziarna**
I.	Zboża siane samodzielnie i zbierane w stanie suchym na ziarno, niezarejestrowane w D/1–D/7.
II.	Rejestrowane tu uprawy to m.in.: sorghum (*sorghum bicolor i sorghum sudanense*.), mieszanka żyta z przenicą (*Triticosecale Wittmack*), proso (*Panicum miliaceum* L.), gryka (*Fagopyrum esculentum*.) i ziarno dla kanarków (*Phalaris canariensis* L.). Są włączone, ponieważ są uprawiane i obrabiane tak samo jak zboża.
D/9	**Uprawy proteinowe do produkcji ziarna (w tym nasiona i mieszanki jarzyn strączkowych ze zbożami)**
I.	Uprawy siane i zbierane głównie ze względu na zawartość protein.
II.	Zielone uprawy proteinowe są rejestrowane w D/14 lub D/18, zależnie od ich zastosowania. Uprawy te to głównie rośliny strączkowe.
D/9 e)	*Groch, fasola polna i słodkie łubiny*
I.	*Pisum sativum L., Vicia faba L., Lupinus spp*., wysiewane samodzielnie (bez domieszek) i zbierane w stanie suchym na ziarno.
D/9 f)	*Soczewica, groch i groszki*
I.	*Lens culinaris, Cicer arietinum, Vicia pannonica Crantz* lub *Vicia varia* wysiewane samodzielnie zbierane w stanie suchym na ziarno.
D/9 g)	*Inne uprawy proteinowe zbierane w stanie suchym*
I.	Uprawy siane i zbierane w stanie suchym na ziarno, uprawiane głównie ze względu na zawartość protein, gdzie indziej niewymienione.
D/10	**Ziemniaki (w tym wczesne i sadzeniaki)**
I.	*Solanum tuberosum* L.
D/11	**Buraki cukrowe (z wyłączeniem nasion)**
I.	*Beta vulgaris* L. przeznaczone dla cukrownictwa i produkcji alkoholu.
D/12	**Korzenie pastewne i rośliny kapustowate (z wyłączeniem nasion)**
I.	Buraki pastewne (*Beta vulgaris* L.) i rośliny z rodziny *Brassicae* przeznaczone na paszę, a także gdzie indziej niewymienione inne rośliny uprawiane głównie dla korzeni używanych na paszę.

▼M1

II.	Pozycja ta obejmuje wszystkie rośliny z rodziny *Brassicae* przeznaczone na paszę, niezależnie od tego, czy na paszę zbierane są korzenie czy łodygi. Przykładami takich roślin mogłyby być słonecznik bulwiasty (*Helianthus tuberosus* L.), słodkie pataty (*Ipomoea batatas* (L.) Lam.), pasternak pastewny (*Pastinaca sativa* L.), yam (*Discorea spp*.), maniok (*Manihot esculenta Crantz*).
D/23–D/35	**Rośliny przemysłowe**
I.	Rośliny normalnie niesprzedawane do celów konsumpcyjnych, ponieważ przed ostatecznym użyciem wymagają obróbki przemysłowej.
II.	Obejmuje to nasiona roślin oleistych z wyłączeniem nasion i sadzonek roślin włóknistych, chmiel, tytoń i inne rośliny przemysłowe.
D/23	**Tytoń**
I.	*Nicotiana tabacum* L.
D/24	**Chmiel**
I.	*Humulus lupulus* L.
D/25	**Bawełna**
I.	*Gossypium* spp.
D/26	**Rzepak i rzepik**
I.	*Brassica napus* L. i *Brassica rapa*, uprawiane do produkcji oleju, zbierane jako suche ziarno.
D/27	**Słonecznik**
I.	*Helianthus annuus* L.
D/28	**Soja**
I.	*Glycine max* L.
D/29	**Siemię lniane (nasiona lnu zwyczajnego)**
I.	*Linum usitatissimum* L., różne rodzaje, uprawiane głównie do produkcji oleju.
D/30	**Inne uprawy nasion oleistych**
I.	Inne rośliny gdzie indziej niewymienione, uprawiane głównie ze względu na zawartość oleju, zbierane jako suche ziarno.
II.	Jest to np. gorczyca (*Sinapis alba* L.), mak (*Papaver somniferum* L.), ziarno sezamowe (*Sesamum indicum* L.), migdały ziemne (*Cyperus esculentus* L.) i orzechy ziemne (*Arachis hypogea*).
D/31	**Len zwyczajny**
I.	*Linum usitatissimum* L., różne gatunki uprawiane głównie do produkcji włókna.
D/32	**Konopie**
I.	*Cannabis sativa* L.
D/33	**Inne uprawy tekstylne**
I.	Inne rośliny gdzie indziej niewymienione, uprawiane głównie ze względu na zawartość włókien.
II.	Może to być np. juta (*Corchorus capsularis*), manila (*Musa textilis*), sizal (*Agave sisalana*), kenaf (*Hibiscus cannabinus*).
D/34	**Rośliny oraz zioła zapachowe i lecznicze**
II.	Główne rośliny oraz zioła zapachowe i lecznicze to: dzięgiel (*Angelica spp*.), wilcza jagoda (*Atropa spp*.), rumianek (*Matricaria spp*.), kminek (*Carum spp*.), naparstnica (*Digitalis spp*.), gencjana (*Gentiana spp*.), hizop

▼M1

(*Hyssopus spp*.), jaśmin (*Jasminum spp*.), lawenda (*Lavandula s*pp.), majeranek (*Origanum spp*.), melisa (*Melissa spp*.), mięta (*Mentha spp*.), mak (*Papaver spp*.), barwinek (*Vinca spp*.), psyllium (nasiona) (*Psyllium spp*.), szafran (*Curcuma spp*.), szałwia (*Salvia spp*.), nogietek ogrodowy (*Calendula spp*.), waleriana (*Valeriana spp*.) itd.

D/35 **Rośliny przemysłowe, gdzie indziej niewymienione**

I. Inne rośliny przemysłowe gdzie indziej niewymienione.

II. Mogą to być np. cykoria (*Cichorium intibus* L.) i trzcina cukrowa (*Saccharum officinarum* L.).

D/14 i D/15 **Świeże jarzyny, melony, truskawki**

II. Wyłącza się grzyby uprawne (I/2).

D/14 **Świeże jarzyny, melony i truskawki hodowane na zewnątrz lub pod przykryciem niskim (niedostępnym)**

D/14 a) *Uprawy polne*

I. Jarzyny, melony i truskawki uprawiane na polach w płodozmianie z innymi uprawami rolnymi.

II. Jarzyny uprawiane na polach są zazwyczaj, choć nie zawsze, przeznaczone do przetwórstwa przemysłowego, a nie bezpośrednio na rynek.

Elementem podstawowym jest tu płodozmian stosowany w gospodarstwie: jeśli pola zajęte pod jarzyny podlegają płodozmianowi z uprawami innymi niż ogrodnicze (D/14 i D/16), pola te są uznawane za „otwarte”.

D/14 b) *Ogrodnictwo nastawione na rynek*

I. Jarzyny, melony i truskawki uprawiane na polu w płodozmianie z innymi uprawami ogrodniczymi (D/14 i D/16).

II. Jarzyny uprawiane na rynek są zazwyczaj, choć nie zawsze, przeznaczone bezpośrednio na rynek, a nie do przetwórstwa przemysłowego.

Elementem podstawowym jest tu system płodozmianu na polu: jeśli obszar zajęty pod jarzyny podlega płodozmianowi tylko z innymi uprawami ogrodniczymi (D/14 i D/16), jest to pole dla „ogrodnictwa na rynek”.

D/15, D/17 i G/7 **Uprawy pod szkłem lub przykryciem wysokim (dostępnym)**

I. Uprawy, które przez cały okres ich wzrostu lub przez dominującą część tego okresu znajdują się w szklarni lub pod stałym albo ruchomym przykryciem wysokim (szklanym czy też ze sztywnego lub elastycznego tworzywa sztucznego).

II. Wyłącza się tu arkusze plastyku rozkładane płasko na ziemi, niedostępne dla człowieka grunty pod kloszami lub tunelami lub ruchome, oszklone ramy.

Dla ruchomych szklarni lub wysokich przykryć rejestrowany obszar jest ogólną powierzchnią przykrytą w ciągu poprzednich 12 miesięcy (całkowitą przykrytą powierzchnię otrzymuje się przez sumowanie); nie jest to po prostu obszar przykryty w dowolnej chwili.

Powierzchnie upraw rosnących przez pewien czas pod szkłem, a przez pewien czas na wolnym powietrzu rejestruje się jako powierzchnie całkowicie pod szkłem, chyba że czas przebywania pod szkłem jest bardzo ograniczony.

Ta sama powierzchnia pod szkłem używana więcej niż jeden raz jest rejestrowana tylko raz.

W odniesieniu do szklarni wielopiętrowych zaliczana jest tylko powierzchnia podstawy.

▼M1

D/16	**Kwiaty i rośliny ozdobne (z wyłączeniem szkółek), na wolnym powietrzu lub pod niskim (niedostępnym) przykryciem ochronnym**
D/17	**Kwiaty i rośliny ozdobne (z wyłączeniem szkółek), pod szkłem lub innym (dostępnym) przykryciem ochronnym**
D/18	**Rośliny paszowe**
I.	Wszystkie „zielone” rośliny uprawne przeznaczone do karmienia zwierząt, uprawiane w płodozmianie z innymi uprawami i zajmujące ten sam grunt przez mniej niż pięć lat (rośliny pastewne jednoroczne i wieloletnie).
II.	Rośliny „zielone” (w odróżnieniu od uprawianych na suche ziarno) są zwykle uprawiane do wypasu lub zbierane w formie zielonek, można je jednak zbierać w formie suchej, jak siano. Na ogół zbiera się i wykorzystuje na paszę całą roślinę oprócz korzeni. Włącza się uprawy niewykorzystywane w gospodarstwach, ale sprzedawane zarówno do bezpośredniego użytku w innych gospodarstwach, jak i do przemysłu. Włącza się zboża, rośliny przemysłowe i inne uprawy na gruntach ornych, zbierane i/lub konsumowane jako zielonki paszowe. Wyłącza się korzenie paszowe i rośliny kapustowate (D/12).
D/18 a)	*Trawy okresowe*
I.	Rośliny trawiaste przeznaczone do wypasu, na siano lub kiszonki, stosowane jako element normalnego płodozmianu upraw, pozostające na polu przez przynajmniej jeden rok uprawny, a mniej niż pięć lat, wysiewane z trawą lub mieszankami traw. Przed ponownym zasiewem pola są orane lub obrabiane innymi metodami, albo też rośliny niszczy się w inny sposób, np. przy użyciu środków chwastobójczych.
II.	Włącza się tu mieszanki roślin, głównie trawiastych i innych upraw paszowych (zwykle strączkowych), spasane, zbierane w formie zielonek lub jako suche siano. Nie włącza się upraw traw jednorocznych (trwających krócej niż jeden rok plonowania).
D/18 b)	*Inne pasze zielone*
I.	Inne przeważnie jednoroczne uprawy paszowe (np. groszki, zielona kukurydza, zboża zbierane i konsumowane jako zielonki, rośliny strączkowe).
D/18 b/i)	Zielona kukurydza (kukurydza na kiszonki).
I.	Kukurydza (*Zea mays* L.) uprawiana na kiszonki.
II.	Wszystkie formy kukurydzy paszowej, której nie zbiera się na ziarno (całe kolby, części całej rośliny lub cała roślina). Obejmuje to zieloną kukurydzę spożywaną przez zwierzęta bezpośrednio (bez kiszenia) oraz całe kolby (ziarno, łodygi, łuski) zbierane do skarmiania lub kiszenia.
D/18 b iii)	Inne rośliny paszowe
I.	Niewspomniane gdzie indziej inne rośliny uprawne przeznaczone na paszę dla zwierząt, zbierane w formie zielonek.
II.	Pozycja ta obejmuje różne gatunki koniczyny, jednoroczne lub trwałe: karmazynowa (*Trifolium incarnatum* L.), czerwona (*T. pratense* L.), biała (*T. repens* L.), egipska (*T. alexandrinum*), perska (*T. resupinatum*), oraz różne rodzaje lucerny siewnej. Włącza się tu mieszanki upraw paszowych złożone przede wszystkim z roślin strączkowych (normalnie > 80 %) i trawiastych, zbierane jako zielonki lub jako suszone siano.

▼M1

Włącza się tu uprawy jednoroczne, jak zboża, jednoroczne rajgrasy, jednoroczne sorgo, niektóre jednoroczne rośliny trawiaste, jak trawa łąkowa (*Poa annua* L.), gdzie indziej niewymienione rośliny należące do innych rodzin, np. krzyżowych, jak rzepak i dzwonek kalifornijski (*Phacelia tanacetifolia Benth*), jeśli są zbierane w stanie zielonym.

Wyłączona jest zielona kukurydza.

D/19 **Grunty orne produkujące nasiona i sadzonki**

I. Grunty, na których produkuje się nasiona i sadzonki na sprzedaż, z wyłączeniem zbóż, ryżu, jarzyn strączkowych, ziemniaków oraz nasion oleistych. Nasiona i sadzonki na potrzeby własne gospodarstwa (np. młode rośliny w rodzaju sadzonek kapusty lub sałaty) umieszcza się w rozdziale dotyczącym danej uprawy.

II. Obejmuje nasiona pasz zielonych.

D/20 **Inne rośliny uprawne**

I. Rośliny uprawne nieujęte w D/1–D/19 lub w D/21–D/35.

II. Pozycja ta obejmuje tylko uprawy o małym znaczeniu ekonomicznym i powinna zawierać tylko takie rośliny, jakich nie można sklasyfikować w żadnej innej pozycji. Możliwie szeroko należy zarejestrować mieszanki upraw – albo według definicji odpowiedniej zmiennej, albo, jeśli takowej brak, przy uprawie o największym znaczeniu gospodarczym.

Uprawę, której nie można zarejestrować oddzielnie, należy zgrupować z uprawami tego samego rodzaju, a nie z innymi uprawami innej kategorii. Przykładowo, małych obszarów obsianych lnem zwyczajnym na olej nie należy umieszczać w tej grupie, ale w grupie „inne rośliny oleiste”.

D/21 i D/22 **Ugór**

II. Ugoru nie można mieszać z kolejnymi uprawami (I/1) oraz z niewykorzystywanymi użytkami rolnymi (H/1). Podstawową cechą charakterystyczną ugoru jest pozostawienie go na odpoczynek, zwykle na okres pełnego roku plonowania.

Ugorem może być:

1. pusty grunt, bez jakichkolwiek upraw;
2. grunt z roślinnością wyrośniętą w sposób naturalny, którą można wykorzystać jako paszę lub zaorać;
3. grunt obsiany wyłącznie do produkcji zielonek (ugór zielony).

D/21 **Ugór zupełnie niesubsydiowany**

I. Wszystkie grunty włączone w system płodozmianowy, uprawiane czy też nie, ale nieprodukujące zbioru plonów przez rok zbioru plonów, za które nie są wypłacane żadne subsydia ani pomoc finansowa.

▼M3

D/22 **Grunt odłogowany podlegający dopłatom, nieużytkowany gospodarczo**

I. Grunty niewykorzystywane już do celów produkcyjnych, w związku z którymi gospodarstwo jest uprawnione do pomocy pieniężnej. Należy w to wliczyć grunty, które zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003 (lub, jeżeli stosowne, z najnowszą legislacją) nie są już wykorzystywane do celów produkcyjnych, są utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska i kwalifikują się do jednolitej płatności lub do płatności w ramach uprawnień z tytułu odłogowania. Jeżeli istnieją podobne systemy krajowe, grunty te są także objęte niniejszą cechą.

Grunty wyłączone z produkcji od ponad pięciu lat, objęte systemami, które nie wymagają utrzymania według zasad

▼M3

dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, należy zapisać w pkt H/1 + H/3.

▼M1

II. Powierzchnie rolne objęte programami dopuszczającymi produkcję nieprzeznaczoną do spożycia i aktualnie znajdujące się pod zakontraktowanymi uprawami są rejestrowane w odpowiednim miejscu D/1–D/20 lub D/23–D/35.

E. **SADY I OGRODY NA POTRZEBY WŁASNE**

I. Obszary przeznaczone pod uprawę produktów rolnych, przeznaczonych do konsumpcji przez posiadacza i jego gospodarstwo domowe.

II. Sady i ogrody na potrzeby własne są zwykle oddzielone od reszty gruntów rolnych i uznawane za ogrody. Produkty pochodzące z tego obszaru gospodarstwo sprzedaje tylko okazjonalnie. Wszystkie obszary, z których produkty są stale sprzedawane na rynku, przynależą do innych pozycji, nawet jeśli część produktów jest konsumowana przez posiadacza i jego gospodarstwo domowe.

Grunty produkujące paszę dla jakichkolwiek zwierząt, nawet jeśli te zwierzęta są konsumowane przez posiadacza i jego rodzinę, zalicza się do odpowiednich pozycji.

Sad i ogród na potrzeby własne może zawierać zarówno grunty or, jak i uprawy trwałe.

Nie włącza się tu:

— ogrodów parkowych (parków i trawników) (H/3),

— obszarów uprawianych przez kolektywne gospodarstwa domowe, np. instytucje badawcze, wspólnoty religijne, szkoły z internatem, więzienia. Obszary te liczą się jako gospodarstwo rolne, jeśli w połączeniu z kolektywnym gospodarstwem domowym są eksploatowane w sposób ukierunkowany na spełnienie innych kryteriów gospodarstwa rolnego. Takie obszary są klasyfikowane odpowiednio do ich wykorzystania tak samo jak obszary gospodarstwa rolnego.

F. **TRWAŁE OBSZARY TRAWIASTE I ŁĄKI**

I. Grunt wykorzystywany w sposób ciągły (przez pięć lub więcej lat) do uprawy bylin paszowych, zarówno uprawnych (sianych, jak i zasianych naturalnie, niewłączony do systemu płodozmianu w gospodarstwie.

II. Grunt można wykorzystywać jako pastwisko lub kosić na kiszonki lub siano.

F/1 **Pastwisko i łąka, z wyłączeniem niezagospodarowanych terenów wypasu**

I. Pastwiska stałe na glebach średniej lub dobrej jakości. Obszary te można normalnie wykorzystywać do intensywnego wypasu.

II. Wyłącza się:

— wypasy na terenach niezagospodarowanych, zarówno z przerwami, jak i stałe (F/2),

— pastwiska i łąki nieużywane (H/1).

F/2 **Niezagospodarowane tereny wypasu**

I. Niskourodzajne pastwiska trwałe, zwykle na glebach niskiej jakości, na przykład w terenie pagórkowatym i na dużych wysokościach, na ogół nienawożone, nieuprawiane, bez dosiewów i drenażu.

Obszarów tych można normalnie używać tylko do wypasów ekstensywnych i nie są one w stanie wykarmić większej populacji zwierząt. Normalnie obszarów tych się nie kosi.

▼M1

II.	Obejmuje to np. tereny kamieniste, wrzosowiska, torfowiska oraz szkockie „jelenie lasy”.
	Nieużywane pastwiska niezagospodarowane podlegają wyłączeniu (H/1).

▼M3

F/3	**Użytki zielone trwałe i łąki niewykorzystywane już do celów produkcyjnych i kwalifikujące się do dopłat**
I.	Grunty składające się z użytków zielonych trwałych i łąk niewykorzystywane już do celów produkcyjnych, które zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003 (lub, jeżeli stosowne, z najnowszą legislacją) są utrzymywane według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska i kwalifikują się do jednolitej płatności.

▼M1

G.	**UPRAWY TRWAŁE**
I.	Niepodlegające płodozmianowi uprawy inne niż stałe tereny trawiaste, zajmujące ziemię na długi okres i dające zbiory przez kilka lat.
II.	Do tej kategorii zalicza się szkółki (z wyłączeniem rosnących w lasach niehandlowych szkółek drzew leśnych) oraz rośliny używane do wyplatania i tkania (łozina, trzcina, sitowie itp., G/6).
	Do tej kategorii nie należą uprawy uznawane za jarzyny, rośliny ozdobne lub przemysłowe (np. asparagus, róże, krzaki dekoracyjne uprawiane dla kwiatów lub liści, truskawki, chmiel), nawet jeśli są uprawiane stale. Rejestruje się je w odpowiednich kategoriach gruntów ornych.
G/1–G/6	**Uprawy stałe zewnętrzne**
G/1	**Plantacje owoców i jagód**
I.	Obszary zawierające drzewa, krzaki i wieloletnie zarośla jagodowe inne niż truskawkowe przeznaczone do produkcji owoców. Sady mogą być typu ciągłego, z minimalnymi odstępami między drzewami lub typu nieciągłego, gdzie te odstępy są duże; mogą też nie zawierać innych upraw.
II.	Włącza się drzewa kasztanowe.
	Wyłączone są plantacje cytrusów (G/2), oliwek (G/3) i winorośli (G/4).
G/1 a)	*Gatunki świeżych owoców i jagód rosnących w strefach klimatu umiarkowanego*
I.	Plantacje owoców i jagód tradycyjnie uprawianych w klimatach umiarkowanych w celu uzyskania świeżych owoców i jagód.
G/1 b)	*Gatunki świeżych owoców i jagód z subtropikalnych stref klimatycznych*
I.	Plantacje owoców i jagód tradycyjnie uprawianych w klimatach subtropikalnych w celu uzyskania świeżych owoców i jagód.
II.	Za owoce i jagody subtropikalne uważa się takie jak: anona (*Anona spp*.), ananas (*Ananas spp*.), awokado (*Persea spp*.), banany (*Musa spp*.), opuncja (*Opuntia spp*.), liczi (*Litchi spp*.), papaja (*Carica spp*.), mango (*Mangifera spp*.), guawa (*Psidium spp*.), męczennica jadalna (*Passiflora spp*.).
G/1 c)	*Orzechy*
II.	Mogą to być np. orzechy włoskie (*Juglans regia* L.), orzechy laskowe (*Corylus avelanna* L.), migdały (*Prunus dulcis* (Mill.) D.A. Webb.), kasztany jadalne (*Castanea sativa* Mill.).
G/2	**Plantacje cytrusowe**
I.	*Citrus spp*.

▼M1

G/3	**Plantacje oliwek**
I.	*Olea europea* L.
G/3 a)	*Normalnie produkujące oliwki jadalne*
I.	Plantacje gatunków uprawianych normalnie na oliwki jadalne.
G/3 b)	*Normalnie produkujące oliwki do produkcji oliwy*
I.	Plantacje gatunków normalnie uprawianych do produkcji oliwy z oliwek.
G/4	**Winnice**
I.	*Vitis vinifera* L.
G/4 a)	*Winnice normalnie produkujące wina markowe*
I.	Uprawy gatunków winogron, przeznaczonych normalnie do produkcji win markowych, wytwarzanych w określonych regionach, spełniające wymagania rozporządzenia Rady (WE) nr 1493/1999 z dnia 17 maja 1999 r. dotyczącego wspólnej organizacji rynku wina ([1]) lub, gdzie to stosowne, najnowszego ustawodawstwa oraz wymagań ustanowionych przy jego wprowadzaniu oraz ustanowionych przepisami krajowymi.
G/4 b)	*Winnice normalnie produkujące: inne wina*
I.	Uprawy gatunków winogron przeznaczonych do produkcji win innych niż wina markowe produkowane w określonych regionach.
G/4 c)	*Winnice normalnie produkujące: winogrona stołowe*
I.	Uprawy gatunków winogron przeznaczonych do produkcji winogron stołowych.
G/4 d)	*Winnice normalnie produkujące: rodzynki*
I.	Uprawy gatunków winogron przeznaczonych do produkcji rodzynek.
G/5	**Szkółki**
I.	Obszary młodych sadzonek drzew, uprawianych na otwartym powietrzu w celu przesadzenia w przyszłości: a) szkółki winorośli oraz szkółki dla sadzonek; b) szkółki drzew owocowych; c) szkółki roślin ozdobnych; d) szkółki drzew leśnych (z wyłączeniem rosnących w lesie szkółek przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa); e) drzewa i krzewy do sadzenia w ogrodach, parkach, przy drogach i na chodnikach (np. rośliny na żywopłoty, róże i inne krzewy ozdobne, iglaki ozdobne), we wszystkich przypadkach włączając ich kłącza, rozłogi i młode sadzonki.
II.	Komercyjne szkółki drzew leśnych, w lesie lub poza nim, umieszcza się w G/5, co dotyczy również rosnących poza lasem niekomercyjnych szkółek drzew leśnych dla własnych celów gospodarstwa. Na ogół niewielkie, a rosnące w lesie szkółki na potrzeby własne gospodarstwa włącza się do lasów (pozycja H/2).

([1]) Dz.U. L 179 z 14.7.1999, str. 1.

▼M1

W formie tabelarycznej:

Szkółki drzew leśnych		
	Komercyjne	Niekomercyjne (użytek własny gospodarstwa)
W lesie	G/5	H/2
Poza lasem	G/5	G/5

G/6 **Inne uprawy trwałe**

I. Rosnące na wolnym powietrzu uprawy trwałe inne niż ujęte w od G/1 do G/5, w szczególności uprawy roślin do wyplatania i tkania (patrz 02.01.42 w wykazie produktów rolnych).

G/7 **Uprawy trwałe pod szkłem**

Definicja szkła – patrz D/15, D/17.

H. **INNE POLA**

„Inne pola" to niewykorzystywane tereny rolnicze (tereny rolnicze już nieuprawiane ze względów ekonomicznych, społecznych lub innych i niewykorzystywane w systemie płodozmianu) oraz tereny zajęte pod budynki, podwórza, drogi, baseny, kamieniołomy, ziemie nieurodzajne, skały itd.

H/1 **Niewykorzystywane grunty rolne (grunty rolne już nieuprawiane ze względów ekonomicznych, społecznych lub innych oraz nieużywane w systemie płodozmianu)**

I. Obszary uprzednio używane jako użytki rolne, ale w roku referencyjnym dla przeglądu już nieuprawiane ze względów ekonomicznych, społecznych lub innych, a także nieużywane w systemie płodozmianu, co oznacza, że nie przewiduje się ich wykorzystania rolnego.

II. Grunty takie można przywrócić uprawie, wykorzystując zasoby normalnie istniejące w gospodarstwie rolnym.

Wyłączone są:

— ogrody do celów widokowych, rekreacyjnych itd. (parki i trawniki) (H/3),

— nieużytki (D/21 i D/22).

H/2 **Obszary leśne**

I. Obszary zarośnięte drzewami lub krzakami typu leśnego, w tym również plantacje topoli w lasach lub poza nimi oraz szkółki drzew leśnych rosnące w lesie na potrzeby własne gospodarstwa, a także udogodnienia leśne (drogi leśne, składy drewna itp.).

II. Tam gdzie uprawy rolnicze są połączone z lasami, zajęte przez nie powierzchnie dzieli się odpowiednio do stopnia zajęcia terenu.

Wiatrołomy, pasy ochronne, żywopłoty itp. włącza się wtedy, kiedy można je uważać za las.

Włącza się tu choinki oraz drzewa i krzewy przeznaczone głównie do produkcji energii, i to niezależnie od miejsca, gdzie rosną.

Wyłącza się:

— orzechy włoskie i kasztany (drzewa) hodowane głównie dla owoców (G/1), inne plantacje drzew nieleśnych (G) oraz łoziny (G/6),

— izolowane obszary zadrzewione, małe grupy lub rzędy drzew (H/3),

▼M1

— parki (H/3), ogrody (parki i trawniki) (H/3), pola trawiaste (F/1 i F/2) oraz niewykorzystywane pastwiska niezagospodarowane (H/1),

— wrzosowiska i torfowiska (F/1 lub H/1),

— komercyjne szkółki drzew leśnych i inne szkółki położone poza lasem (G/5).

H/3 **Inne tereny (tereny zajęte pod budynki, parki i ogrody, podwórza gospodarcze, drogi, baseny, kamieniołomy, tereny nieurodzajne, skały itd.)**

I. Wszystkie części całkowitej powierzchni gospodarstwa rolnego, które nie są ani wykorzystywanymi użytkami rolnymi, ani niewykorzystywanym terenem, ani też lasem.

II. Ten dział obejmuje w szczególności:

1. obszary niewykorzystywane bezpośrednio do produkcji zbiorów, ale niezbędne do prowadzenia gospodarstwa, np. grunt zajęty pod budynki lub drogi;

2. obszary nieprzydatne do produkcji rolnej, tzn. takie, które można uprawiać tylko metodami i środkami skrajnymi, normalnie w gospodarstwie rolnym niedostępnymi – bagna, wrzosowiska itp.;

3. ogrody wypoczynkowo-rozrywkowe (parki i trawniki).

▼M3

I. **GRZYBY, NAWADNIANIE, GRUNTY NIEWYKORZYSTYWANE JUŻ DO CELÓW PRODUKCJI, PODLEGAJĄCE DOPŁATOM ORAZ GRUNTY PODLEGAJĄCE PROGRAMOM ZACHĘTY DO UGOROWANIA**

▼M1

I/1 **Sukcesywne uprawy wtórne (z wyłączeniem plonów z gospodarstwa warzywnego oraz plonów spod szkła)**

I. Zbiory następujące po uprawie głównej (a nawet przed nią) i zbierane w ciągu 12 miesięcy referencyjnych. W razie zaistnienia więcej niż jednej uprawy kolejnej (lub poprzedzającej) jej obszar podaje się dla każdej z upraw.

II. Obszaru pod kolejną uprawą nie liczy się dwukrotnie. Oznacza to, że jest on wykazywany w rozdziałach od D do G tylko dla uprawy głównej, a obszar kolejnej uprawy wpisuje się tylko w pozycji I/1.

Wyłącza się tu zbiory z ogrodu warzywnego (D/14 b)), zbiory zebrane spod szkła (D/15, D/17) oraz z sadów i ogrodów na potrzeby własne (E).

I/2 **Grzyby**

I. Grzyby uprawiane w budynkach specjalnie do tego celu zbudowanych lub przystosowanych, jak również w podziemnych pomieszczeniach, grotach i piwnicach.

II. W przeglądzie należy zarejestrować efektywną powierzchnię hodowlaną (łoża, worki lub podobne powierzchnie), wykorzystywaną aktualnie lub która będzie wykorzystywana przynajmniej jeden raz w ciągu 12-miesięcznego okresu referencyjnego.

Powierzchnia użyta więcej niż jeden raz jest liczona tylko jeden raz.

I/3 a) *Całkowita powierzchnia, która mogła być nawadniana*

I. Maksymalna powierzchnia, która mogłaby być nawadniana w roku referencyjnym z wykorzystaniem dostępnych w gospodarstwie urządzeń i przy ilości normalnie dostępnej wody.

II. Całkowita powierzchnia nawadnialna może różnić się od sumy powierzchni wyposażonej w urządzenia irygacyjne. Urządzenia te mogą być ruchome i w ciągu roku zbioru

▼M1

plonów wykorzystywane na kilku gruntach; możliwości nawadniania mogą też być ograniczone ilością dostępnej wody lub do okresu, w którym możliwe jest wykorzystanie mobilności sprzętu.

I/3 b) *Powierzchnia upraw nawadnianych*

I. Powierzchnia upraw nawadnianych, które przynajmniej jeden raz w ciągu 12 miesięcy przed datą przeglądu rzeczywiście zostały nawodnione.

II. Nie należy włączać tu prawie zawsze nawadnianych upraw pod szkłem i ogrodów na potrzeby własne.

Jeśli w ciągu roku zbioru plonów na gruncie rośnie więcej niż jedna uprawa, jego powierzchnię wykazuje się tylko raz: dla uprawy głównej, jeśli była nawadniana, a jeśli nie, to dla najważniejszej nawadnianej uprawy wtórnej lub kolejnej.

I/5 **Uprawy kombinowane**

I. Jednoczesna uprawa na tym samym gruncie upraw czasowych (uprawy wymagające orki lub pastwiska i łąka) wraz z uprawami trwałymi i/lub roślinami leśnymi, a w szerszym znaczeniu – również jednoczesna uprawa różnych rodzajów upraw trwałych lub czasowych na tym samym gruncie.

II. Charakterystyka ta obejmuje ogólną powierzchnię, faktycznie używaną pod uprawy kombinowane. Podpodział powierzchni ogólnej na różne uprawy jest przeprowadzany w rozdziałach od D do H „Powierzchnia ogólna”.

I/7 **Nawozy naturalne pochodzenia zwierzęcego (nawóz stały, nawóz płynny i gnojówka)**

I. Nawóz stały: ekskrementy (ze śmieciami lub bez) zwierząt domowych zawierające możliwie mało uryny.

Nawóz płynny: uryna zwierząt domowych zawierająca możliwie mało ekskrementów i/lub wody.

Gnojówka: nawóz w stanie płynnym, tzn. mieszanina ekskrementów i uryny zwierząt domowych, mogąca również zawierać wodę i/lub małe ilości śmieci.

I/7 a) *Pomieszczenia i urządzenia do składowania*

I. W odniesieniu do nawozu stałego, pomieszczeń i urządzeń do składowania, które umożliwiają gromadzenie go na uniemożliwiającej wycieki powierzchni zadaszonej lub niezadaszonej, a nieprzepuszczalnej.

W odniesieniu do nawozu płynnego lub gnojówki pomieszczenia i urządzenia do składowania to wodoszczelny zbiornik, otwarty lub przykryty, lub też zbiornik wykopany i szczelnie wyłożony nieprzepuszczalnym materiałem.

II. Nie rejestruje się pomieszczeń i urządzeń do składowania nieużywanych w 12- miesięcznym okresie referencyjnym.

I/7 b) *Zdolność magazynowania*

I. Liczba miesięcy, przez które gospodarstwo może przechowywać wytworzony u siebie nawóz w pomieszczeniach i urządzeniach do składowania bez ryzyka wycieków i bez konieczności opróżniania.

▼M3

I/8 **Grunty niewykorzystywane już do celów produkcji, podlegające dopłatom oraz grunty podlegające programom zachęty do ugorowania, w podziale na:**

a) grunty niewykorzystywane już do celów produkcji, podlegające dopłatom (zapisane już w pkt D/22 i F/3);

b) grunty wykorzystywane do produkcji surowców rolnych do celów niespożywczych (np. rzepak, drzewa, krzewy itp., wraz z soczewicą, ciecierzycą i wyką; zapisane już w pkt D i G);

▼M1

c) powierzchnie zamienione na stałe pastwiska i łąki (już zarejestrowane w F/1 i F/2);

d) dawne powierzchnie rolne obecnie zalesione lub w trakcie przygotowań do zalesiania (już zarejestrowane w H/2);

e) inne powierzchnie (już zarejestrowane w H/1 i H/3).

▼M3

I. Grunty niewykorzystywane już do celów produkcyjnych, w związku z którymi gospodarstwo jest uprawnione do pomocy pieniężnej. Należy w to wliczyć grunty, które zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1782/2003 (lub, jeżeli stosowne, z najnowszą legislacją) nie są już wykorzystywane do celów produkcyjnych, są utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska i kwalifikują się do przyznania jednolitej płatności lub do płatności w ramach uprawnień z tytułu odłogowania. Jeżeli istnieją podobne systemy krajowe, grunty te są także objęte niniejszą cechą.

▼M1

II. Wpisuje się tylko powierzchnie, w stosunku do których gospodarstwo jest uprawnione do pomocy finansowej za referencyjny rok przeglądu.

Włącza się również powierzchnie uprawniające do pomocy finansowej, zgodnie z podobnymi programami, działającymi na podstawie dawniejszego prawodawstwa.

I/9 a) *Uprawy okrywające glebę w zimie*

I. Rośliny wysiewane wyłącznie ze względu na ich potencjalny udział w redukcji strat czynników odżywczych, spowodowanych ulatnianiem się, przechodzeniem do wody powierzchniowej lub gruntowej w okresie zimowym lub innym wydobywaniem się, kiedy grunt jest goły lub w inny sposób podatny na takie straty. Znaczenie gospodarcze tych upraw jest małe, a głównym celem uprawy jest ochrona gleby.

II. Grunty rolne nieokryte roślinnością lub takie, na których znajdują się jedynie pozostałości roślin, są szczególnie podatne na straty czynników odżywczych. Wzięli to pod uwagę rolnicy, prawodawcy i administracja. Starając się zmniejszyć straty, które szkodzą nie tylko środowisku, ale i gospodarce, za jeden z najwydajniejszych środków zapobiegawczych uznano okrycie gleby roślinami przez cały czas. W niektórych Państwach Członkowskich zdefiniowano nawet prawne wymaganie obsiewania określonego procentu gruntów ornych oziminami, np. pszenicą ozimą lub wyżej opisanymi roślinami okrywającymi, albo też działania takie są elementem programów agrośrodowiskowych, do których rolnicy mogą się stosować.

Nie należy mieszać tych upraw z normalnymi, zielonymi uprawami zimowymi w rodzaju pszenicy ozimej do późniejszego zbioru, czy też traw. Są to uprawy siane jesienią wyłącznie w celu redukcji strat czynników odżywczych, normalnie zaorywane wiosną przed zasianiem następnej uprawy i niezbierane, ani też nieużywane do wypasu.

J. **INWENTARZ ŻYWY (w dniu przeglądu)**

J/1–19 **Inwentarz żywy**

I. Ilość produkcji zwierząt znajdujących się w bezpośrednim posiadaniu lub na utrzymaniu pod zarządem gospodarstwa w dniu przeglądu. Zwierzęta nie muszą być własnością posiadacza. Zwierzęta te mogą znajdować się na terenie gospodarstwa (na wykorzystywanych obszarach lub w wykorzystywanych przez gospodarstwo budynkach) lub poza gospodarstwem (na pastwiskach gminnych, w trakcie migracji itd.).

II. Nie włącza się zwierząt domowych oraz innych zwierząt użytkowych, oprócz koni, niewykorzystywanych

▼M1

w produkcji ani w działalności wytwarzającej zysk, tzn. używanych tylko do celów wypoczynkowo-rozrywkowych rodziny posiadacza (z wyłączeniem koni).

Włącza się zwierzęta wypasane w gospodarstwie, ale należące do innego przedsiębiorstwa o charakterze nierolniczym (np. zakład produkujący żywność, ubojnia).

Stada migrujące, które nie należą do gospodarstw wykorzystujących obszary rolne, uważane są za niezależne gospodarstwa.

Wyłączone są:

— zwierzęta w trakcie przewozu (np. samice zwierząt z przeznaczeniem do rozrodu),

— zwierzęta pasące się w innym gospodarstwie.

J/1 **(*Equidae*) Nieparzystokopytne**

I. Zwierzęta domowe należące do rodziny *Equus*.

II. Włącza się tu konie do jazdy, konie wyścigowe i konie wykorzystywane tylko w celach wypoczynkowo-rozrywkowych przez rodzinę posiadacza.

J/2–8 **Bydło**

I. Zwierzęta domowe gatunków *Bos taurus* i *Bubalus bubalus*.

II. Włącza się inne typy bawołów.

J/2 **Bydło w wieku poniżej jednego roku, samce i samice**

J/3 **Samce bydła w wieku między jednym rokiem a dwoma latami**

J/4 **Samice bydła w wieku między jednym rokiem a dwoma latami**

II. Wyłącza się samice bydła, które już się cieliły (J/7 i J/8).

J/5 **Samce bydła dwuletnie i starsze**

J/6 **Jałówki dwuletnie i starsze**

I. Samice bydła dwuletnie i starsze, które jeszcze się nie cieliły.

II. Włącza się tu samice bydła dwuletnie i starsze, które jeszcze się nie cieliły, nawet jeśli w dniu przeglądu są cielne.

J/7 i J/8 **Krowy mleczne, inne krowy**

I. Krowy: samice bydła, które już się ocieliły (także młodsze niż dwa lata).

J/7 **Krowy mleczne**

I. Krowy, które ze względu na swój chów lub szczególne właściwości są trzymane wyłącznie lub w zasadzie do produkcji mleka przeznaczonego do spożycia przez ludzi lub do przetwarzania na produkty mleczne. Obejmuje też wycofane (już wyłączone z produkcji) krowy mleczne niezależnie od tuczenia lub nietuczenia między ostatnią laktacją a ubojem.

J/8 **Inne krowy**

I. 1) 1. Krowy, które ze względu na swój chów lub szczególne właściwości są trzymane wyłącznie lub w zasadzie do produkcji cieląt, a ich mleko nie jest przeznaczone do spożycia przez ludzi lub do przetwarzania na przetwory mleczne.

2. Krowy wycofane z produkcji.

II. Obejmuje inne krowy wycofane z produkcji (tuczone lub nietuczone przed ubojem).

J/9 **Owce (w każdym wieku)**

I. Zwierzęta domowe z gatunku *Ovis*.

▼M1

J/9 a)	*Owce: hodowla samic*
I.	Samica owcy, która już urodziła jagnięta.
II.	Włącza się: — owce samice i jagnięta do rozrodu, — owce usunięte z produkcji.
J/9 b)	*Inne owce*
I.	Wszystkie inne niż samice owiec hodowlanych.
J/10	**Kozy (w każdym wieku)**
I.	Zwierzęta domowe gatunku *Capra*.
J/10 a)	*Kozy: samice hodowlane*
I.	Kozy samice, które urodziły koźlęta.
II.	Włącza się: — kózki i koźlęta hodowlane, — kózki wyłączone z hodowli.
J/10 b)	*Inne kozy*
I.	Wszystkie kozy inne niż samice hodowlane.
J/11–J/13	**Świnie**
I.	Zwierzęta domowe gatunku *Sus scrofa*.
J/11	**Prosięta o wadze żywej poniżej 20 kg**
J/12	**Maciory hodowlane ważące 50 i więcej kilogramów**
I.	Samice świń przeznaczone do celów hodowlanych, niezależnie, czy prosiły się, czy też nie.
II.	Wyłącza się maciory wyłączone z hodowli.
J/13	**Inne świnie**
I.	Świnie o wadze żywej od 20 kg do mniej niż 50 kg, świnie tuczone, włączając wyłączone z hodowli knury i maciory o wadze żywej 50 lub więcej kg (tuczone przed ubojem lub nie), oraz knury rozpłodowe o wadze żywej 50 kg i więcej.
J/14–16	**Drób**
J/14	**Brojlery**
I.	Zwierzęta domowe gatunku *Gallus domesticus* hodowane do produkcji mięsa.
II.	Wyłącza się młode kury, kury nioski oraz nioski wyłączone.
J/15	**Kury nioski**
I.	Zwierzęta domowe gatunku *Gallus domesticus* hodowane do produkcji jaj.
II.	Włącza się rosnące jeszcze młode kury przed okresem nieśności oraz kury wyłączone. Włączone są wszystkie kury, które zaczęły nieść się, niezależnie od przeznaczenia jaj (konsumpcja czy hodowla), a także koguty dla kur-niosek.
J/16	**Inny drób**
I.	Drób niewymieniony w pozycjach J/14 lub J/15.
J/16 a)	*Indyki*
I.	Zwierzęta domowe gatunku *Meleagris*.
J/16 b)	*Kaczki*
I.	Zwierzęta domowe gatunku *Anas*.
II.	Włącza się tu kaczki dostarczające wątróbek „foie gras”.

▼M1

J/16 c) *Gęsi*

I. Zwierzęta domowe gatunku *Anser anser dom*.

II. Włącza się tu gęsi dostarczające wątróbek „foie gras".

J/16 d) *Inny drób niewymieniony gdzie indziej*

II. Zalicza się tu np. przepiórki (*Coturnix*), pawie (*Phasianus*), perlice pospolite (pantarki) (*Numida meleagris dom*), gołębie (*Colombinae*), strusie (*Struthio camelus*).

Nie włącza się tu zwierząt hodowanych w zamknięciu do celów łowieckich, a nie do produkcji mięsa.

J/17 **Króliki: hodowla samic**

I. Samice królików (gatunku *Oryctolagus*), które już miały potomstwo, do produkcji tuczonych królików.

J/18 **Pszczoły**

I. Liczba uli zajętych przez pszczoły (*Apis mellifera*) trzymane do produkcji miodu.

II. Każda kolonia (rój) pszczół jest rejestrowana jako jeden ul, niezależnie od natury i typu ula.

J/19 **Inwentarz żywy gdzie indziej niewymieniony**

I. Wszelki inwentarz żywy wykorzystywany do produkcji produktów rolnych wymienionych w załączniku II, sekcja A, z wyjątkiem produktów wymienionych w załączniku II, sekcja B.

K. **TRAKTORY, KULTYWATORY, MASZYNY I URZĄDZENIA**

Użytkowanie maszyn

I. Maszyny używane w gospodarstwie rolnym w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przeglądu.

Należące do gospodarstwa

I. Pojazdy silnikowe, maszyny i urządzenia techniczne stanowiące w dniu przeglądu wyłączną własność gospodarstwa rolnego.

II. Włącza się pojazdy mechaniczne, maszyny i urządzenia techniczne, które zostały czasowo wynajęte innemu gospodarstwu rolnemu.

Używane przez kilka gospodarstw

1. *Należące do innego gospodarstwa*

I. Pojazdy mechaniczne, maszyny i urządzenia techniczne stanowiące własność gospodarstwa rolnego i używane przez podlegające przeglądowi gospodarstwo (np. na podstawie umowy o wzajemnej pomocy, lub wypożyczone od syndykatu wypożyczającego maszyny).

2. *Należące do spółdzielni*

I. Pojazdy mechaniczne, maszyny i urządzenia techniczne należące do stowarzyszeń spółdzielczych, a używane przez podlegające przeglądowi gospodarstwo rolne.

3. *Posiadane wspólnie*

I. Pojazdy mechaniczne, maszyny i urządzenia techniczne posiadane wspólnie przez dwa lub więcej gospodarstw rolnych lub należące do zespołu mechanizacyjnego.

Należące do agencji usług zaopatrzeniowych

I. Pojazdy mechaniczne, maszyny i urządzenia techniczne, stanowiące własność agencji rolniczych usług zaopatrzeniowych.

II. Agencje usług zaopatrzeniowych to przedsiębiorstwa realizujące na podstawie umowy usługi w gospodarstwie, wykorzys-

▼M1

tując pojazdy mechaniczne itp. Może to być działalnością główną lub uboczną przedsiębiorstwa (np. firm, których działalnością główną jest sprzedaż lub naprawa maszyn rolniczych, handel lub przetwarzanie produktów rolnych czy też uprawa ziemi), lub lokalnej władzy w zakresie ochrony zasobów naturalnych.

K/1 **Ciągniki czterokołowe, ciągniki gąsienicowe, wozy narzędziowe**

I. Dotyczy wykorzystywanych przez gospodarstwo rolne wszystkich ciągników przynajmniej dwuosiowych, jak również wszelkich innych pojazdów mechanicznych używanych jako ciągniki rolnicze. Do tego rozdziału włącza się pojazdy specjalne, jak „Jeep", „Unimogi" itp., używane jako ciągniki rolnicze.

Wyłącza się jednak pojazdy mechaniczne, używane w okresie 12 miesięcy przeglądowych wyłącznie w leśnictwie, połowach ryb, do budowy rowów, kanałów i dróg oraz przy innych pracach związanych z wykopami.

K/2 **Kultywatory, maszyny do okopywania, kopaczki rotacyjne, kosiarki silnikowe**

I. Jednoosiowe pojazdy silnikowe stosowane w rolnictwie, ogrodnictwie i przy uprawie winorośli, lub podobne pojazdy bezosiowe.

II. Wyłącza się maszyny używane tylko w parkach i do trawników.

K/3 **Kombajny żniwne**

I. Maszyny samobieżne, ciągnięte przez ciągniki lub zainstalowane na traktorach, przeznaczone do zbierania i młócki zbóż (w tym ryżu i kukurydzy na ziarno), jarzyn strączkowych i nasion oleistych, nasion jarzyn i traw itp.

II. Nie włącza się specjalizowanych maszyn do zbiórki grochu.

K/9 **Inne w pełni zmechanizowane maszyny żniwne**

I. Maszyny inne niż kombajny (K/3), samobieżne, ciągnięte przez ciągniki lub zainstalowane na ciągnikach, przeznaczone do ciągłej zbiórki buraków cukrowych, ziemniaków lub upraw paszowych.

II. Zbiór plonu może odbywać się w jednej lub większej liczbie operacji (np. kiedy w ciągłej sekwencji stosuje się kilka maszyn o różnych funkcjach). W takim przypadku różne maszyny liczy się jako jedną.

K/10 **Urządzenia nawadniające**

I. Wszystkie rodzaje urządzeń stosowanych do nawadniania niezależnie od tego, czy uprawy są skrapiane wodą, czy też jest ona tam doprowadzana rowkami lub rurami na gruncie.

II. Wyłącza się urządzenia stosowane wyłącznie w ogrodach warzywnych lub szklarniach, ale włącza się urządzenia do uprawy jarzyn rosnących na polu.

K/10 a) *Ruchome urządzenia nawadniające*

I. Wszystkie urządzenia stosowane do nawadniania, które podczas tego samego okresu wegetacyjnego można przenosić z jednego pola na inne.

K/10 b) *Stałe urządzenia nawadniające*

I. Wszystkie urządzenia stosowane do nawadniania, które są albo stacjonarne, albo nie można ich przemieszczać podczas okresów wegetacyjnych.

L. **SIŁA ROBOCZA W GOSPODARSTWIE**

Informację statystyczną o sile roboczej w gospodarstwie zbiera się tak, aby możliwe było stworzenie tablic, gdzie dane (np. o wieku i czasie pracy) dla różnych kategorii

▼M1

i klas rolniczej siły roboczej łączyły się wzajemnie i/lub z dowolną inną charakterystyką przeglądu. Oznacza to, że każda osoba wykonująca prace w gospodarstwie ma być sklasyfikowana we wszystkich klasach wymaganych dla kategorii.

Dane dla każdej osoby zbiera się tylko jeden raz, tzn. jeśli osoba spełnia w gospodarstwie większą liczbę ról, np. współmałżonek posiadacza jest jednocześnie kierownikiem, danych tej osoby nie wpisuje się dwukrotnie. Dane należy zbierać w kolejności takiej samej jak kategorie, tzn. najpierw podać pozycję jako posiadacza, następnie jako kierownika, potem jako współmałżonka, wreszcie jako innego członka rodziny.

Uważa się, że gospodarstwa grupowe (patrz B1 b)) nie mają rodzinnej siły roboczej. W konsekwencji tego dla gospodarstw grupowych dane z pozycji „współmałżonek” (normalnie L/2) oraz „inni członkowie rodziny” (normalnie L/3 a) i L/3 b)) przynależą do pkt L/4.

Dla gospodarstw, których posiadaczem jest osoba prawna, działów „posiadacz” (L/1), „współmałżonek” (L/2) oraz „inni członkowie rodziny” (L/3 a) i L/3 b)) nie wypełnia się. Kierownika rejestruje się w L/1 a) i uważa za pracownika spoza rodziny. Jeśli współmałżonek lub inni członkowie rodziny kierownika pracują w gospodarstwie regularnie, rejestruje się ich w L/4; jeśli pracują nieregularnie, rejestruje się ich w L/5 i 6.

L/1–L/6 **Rolnicza siła robocza w gospodarstwie**

I. Wszystkie osoby, które ukończyły obowiązek szkolny (osiągnęły wiek opuszczenia szkoły), wykonujące w podlegającym przeglądowi gospodarstwie prace rolnicze podczas 12 miesięcy do dnia przeglądu.

Zarejestrowane w przeglądzie, ale niezaliczane do „Ogólnej rolniczej siły roboczej” są następujące osoby:

— jedyni posiadacze niewykonujący prac rolniczych w gospodarstwie,

— małżonkowie jedynych posiadaczy niewykonujący prac rolniczych w gospodarstwie.

Z przeglądu wyłączeni są partnerzy gospodarstw grupowych niebiorący udziału w pracach rolniczych gospodarstwa.

Jeśli dostarczona informacja bazuje na okresie 12-miesięcznym, okres obserwacji może być krótszy od 12 miesięcy.

Wszystkie osoby w wieku emerytalnym kontynuujące pracę w gospodarstwie włączane są do jego rolniczej siły roboczej.

Wiek ukończenia obowiązkowych szkół powszechnych w Państwach Członkowskich:

Belgia	18 lat
Dania	16 lat
Niemcy	15 lub 16 lat
Grecja	15 lat
Hiszpania	16 lat
Francja	16 lat
Irlandia	15 lat
Włochy	16 lat
Luksemburg	15 lat
Niderlandy	16 lat
Austria	15 lat
Portugalia	15 lat

▼M1

Finlandia	16 lat
Szwecja	16 lat
Zjednoczone Królestwo	16 lat

▼A1

Republika Czeska	15 lat
Estonia	17 lat
Cypr	15 lat
Łotwa	18 lat
Litwa	16 lat
Węgry	16 lat
Malta	16 lat
Polska	18 lat
Słowenia	15 lat
Słowacja	16 lat

▼M4

Bułgaria	16 lat
Rumunia	15 lat

▼M1

Belgia, Niemcy i Królestwo Niderlandów mają system obowiązkowej edukacji w pełnym wymiarze czasu do określonego wieku oraz obowiązkowej edukacji w wymiarze częściowym (zwykle w formie terminowania) przez następne dwa lub trzy lata. Niemcy mają różne zasady w różnych krajach związkowych.

Uwaga podanego wieku nie należy interpretować jako ścisłej granicy, ponieważ w kilku Państwach Członkowskich nie ma faktycznie wieku ostatecznego, ale osoba ma obowiązek odbycia określonej liczby lat nauki szkolnej. W rezultacie ktoś, kto rozpoczął edukację w niekonwencjonalnym wieku, ma również możliwość jej ukończenia w niekonwencjonalnym wieku.

Nie włącza się robotników pracujących w gospodarstwie, ale zatrudnionych przez stronę trzecią lub w ramach umów o pomocy wzajemnej (np. personel pracujących na umowę wykonawców prac rolnych lub spółdzielni).

L/1–L/6 **Prace rolnicze**

I. Każdy rodzaj pracy w podlegającym przeglądowi gospodarstwie przyczyniający się do produkcji produktów wymienionych w załączniku II oraz utrzymania ilości tych produktów, lub działania wynikające bezpośrednio z działań o charakterze produkcyjnym.

II. „Praca związana z produkcją” obejmuje m.in. następujące zadania:

— organizacja i zarządzanie (kupowanie i sprzedaż, księgowość itp.),

— praca w polu (orka, zbiór siana, żniwa itp.),

— hodowla zwierząt (przygotowywanie i rozdział paszy, dojenie, opieka nad zwierzętami itp.),

— wszystkie prace prowadzone w gospodarstwie polegające na przechowywaniu, przetwarzaniu i przygotowywaniu podstawowych produktów rolnych do sprzedaży rynkowej (zachowanie świeżości, pakowanie itp.),

▼M1

— prace konserwacyjne (na budynkach, maszynach, instalacjach itp.),

— transport własny w gospodarstwie, w zakresie wykonywanym przez własny personel gospodarstwa,

— wszelkie niedające się oddzielić działania wtórne o charakterze nierolniczym. Są to działania blisko związane z produkcją rolną, których nie można oddzielić od podstawowej działalności rolniczej (np. produkcja masła).

Z zakresu „prac rolniczych w gospodarstwie" wyłącza się:

— pracę na rzecz prywatnego gospodarstwa domowego posiadacza lub partnerów, albo też kierownika (kierownictwa) i jego/ich rodzin,

— wszelkie prace leśne, polowanie, łowienie ryb lub pracę w hodowli ryb (niezależnie od tego, czy hodowla ryb jest prowadzona przez gospodarstwo czy też nie). Nie wyłącza się jednak ograniczonej ilości takich prac wykonywanych przez pracownika rolnego, jeśli ich oddzielne ilościowe określenie nie jest możliwe,

— możliwe do wydzielenia nierolnicze prace o charakterze wtórnym (np. przetwarzanie produktów rolnych w gospodarstwie),

— wszelką prowadzoną działalność nierolniczą,

— wszelkie inne działania zarobkowe (patrz od L/7 do L/9 „Inne działania zarobkowe" oraz sekcja M/1) wykonywane przez posiadacza i/lub zatrudnionych robotników.

L/1–L/6 **Czas pracy w gospodarstwie**

I. Czas pracy faktycznie poświęcony w gospodarstwie na prace rolnicze z wyłączeniem pracy w gospodarstwach domowych posiadacza lub kierownika.

II. „W pełnym wymiarze" oznacza minimalną liczbę godzin wymaganych przez przepisy prawa krajowego określające warunki umów o zatrudnienie młodocianych. Jeśli umowa nie podaje rocznej liczby godzin, za liczbę minimalną należy uważać 1800 godzin (225 ośmiogodzinnych dni roboczych).

L/1 i L/1a) *Posiadacz i kierownik gospodarstwa są zdefiniowani w sekcjach B/1 i B/2*

II. Wszystkie wymagane informacje zbierane są dla osoby fizycznej, która działa jako posiadacz (L/1) lub kierownik gospodarstwa (L/1 a)). Jeśli gospodarstwo jest gospodarstwem grupowym, dane rejestrowane są dla osoby uznanej za posiadacza (patrz B/1 b)). Zbierane są tylko dane dla osób fizycznych. Oznacza to, że jeśli posiadacz jest osobą prawną, dane zbiera się tylko dla kierownika.

L/2 **Współmałżonek posiadacza**

II. Dane zbiera się dla małżonków jedynych posiadaczy, również jeśli małżonek w gospodarstwie nie pracuje. Tam gdzie współmałżonek jest partnerem gospodarstwa grupowego, wpisuje się go/ją do pkt L/4. Jeśli współmałżonek jest kierownikiem gospodarstwa, wpisuje się go lub ją w L/1 a).

L/3 **Inni członkowie rodziny posiadacza**

I. Inni niż współmałżonek członkowie rodziny jedynego posiadacza wykonujący w gospodarstwie prace rolnicze, ale niekoniecznie mieszkający w gospodarstwie.

II. Określenie „Członkowie rodziny posiadacza" oznacza na ogół współmałżonka, krewnych wstępnych lub zstępnych (włączając pokrewieństwo uzyskane w drodze małżeństwa lub adopcji) oraz braci i siostry posiadacza lub jego/jej współmałżonka (patrz B/2 a)). Nie ma tu znaczenia, czy osoby te otrzymują płace, czy też nie, ani też czy pracują regularnie, czy też nie.

▼M1

Tam gdzie członek rodziny posiadacza jest kierownikiem gospodarstwa, należy go lub ją wpisać do L/1 a); jeśli jest partnerem gospodarstwa grupowego, należy wpisać do L/4.

L/4–L/6 **Nierodzinna siła robocza**

I. Wszystkie osoby inne niż posiadacz i jego rodzina, wykonujące pracę rolniczą dla gospodarstwa rolnego i przez nie opłacane.

II. Zalicza się tu partnerów gospodarstwa grupowego innych niż partner uznany za posiadacza (patrz B/1 b)) oraz wszystkich wykonujących prace rolnicze w gospodarstwie małżonków i innych członków rodzin partnerów gospodarstw grupowych. Uważa się ich za nierodzinną siłę roboczą, przy czym nie ma znaczenia, czy osoby te otrzymują płacę, czy też nie.

L/4 **Nierodzinna siła robocza zatrudniona na stałe**

I. Siła robocza zatrudniona na stałe: to osoby, które w podlegającym przeglądowi gospodarstwie wykonywały prace rolnicze w każdym z tygodni poprzedzającego przegląd okresu 12-miesięcznego, niezależnie od długości tygodnia roboczego.

Włącza się również osoby pracujące na stałe przez część tego okresu, ale które nie były w stanie pracować przez cały okres z powodów następujących:

1. specjalnych warunków produkcji w gospodarstwie;
2. nieobecności w związku ze świętami, służbą wojskową, chorobą, wypadkiem lub śmiercią;
3. rozpoczęcia lub zakończenia zatrudnienia w gospodarstwie;
4. całkowitego wstrzymania prac w gospodarstwie w wyniku zdarzeń o charakterze losowym (powódź, pożar itp.).

II. Gospodarstwa o specjalnych warunkach produkcji (pkt 1) to np. gospodarstwa specjalizujące się w polnej uprawie oliwek, winogron lub owoców i warzyw, lub w tuczu bydła wypasanego na trawie, a wymagające siły roboczej przez ograniczoną liczbę miesięcy.

Punkt 3 dotyczy również robotników, którzy w okresie 12 miesięcy przed dniem przeglądu zaprzestali pracy w jednym gospodarstwie, aby rozpocząć pracę w innym gospodarstwie.

Nie włącza się tu pracowników sezonowych zatrudnionych na krótki termin, np. robotników zaangażowanych wyłącznie jako zbieracze owoców i warzyw. Dla tych robotników do L/5 i L/6 wpisuje się liczbę przepracowanych dni.

L/5 i L/6 **Nierodzinna siła robocza zatrudniona sezonowo**

I. „Zatrudnieni sezonowo” to robotnicy, którzy w gospodarstwie rolnym nie pracowali w każdym z tygodni 12-miesięcznego okresu poprzedzającego dzień przeglądu z przyczyn innych niż podane w L/4.

L/5 i L/6 **Liczba dni roboczych przepracowanych przez sezonową, nierodzinną siłę roboczą**

I. Każdy dzień długi na tyle, że robotnik otrzymuje zapłatę za cały dzień roboczy, w ciągu którego wykonał pracę normalnie wykonywaną przez pełnozatrudnionego robotnika rolnego. Dni urlopu i choroby nie liczą się jako dni robocze.

II. Pełny dzień roboczy jest to normalny dzień roboczy robotników stałych, zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin. Czas pracy sezonowej siły roboczej przelicza się na pełne dni robocze, nawet jeśli umowa o zatrudnieniu stwierdza, że ich dni robocze są dłuższe lub krótsze od dni roboczych robotników zatrudnionych na stałe.

▼M1

L/7–L/9 **Inne działania przynoszące dochód**

I. Każde działanie różniące się od określonych w rozdziale L działań o charakterze rolniczym, wykonywane za wynagrodzeniem (pobory, płace, zyski lub inne płatności, w tym również płatności w naturze, odpowiednio do świadczonych usług).

II. Obejmuje to zarobkową działalność nierolniczą w samym gospodarstwie (kempingi, noclegi dla turystów itp.), w innym gospodarstwie rolnym lub też w przedsiębiorstwie nierolniczym. Włącza się tu prace rolnicze wykonywane w innym gospodarstwie rolnym.

Wyłącza się tu niemożliwą do wydzielenia, pozarolniczą drugorzędną działalność dochodową w gospodarstwie.

L/7: dane zbierane są dla posiadaczy, którzy są również kierownikami.

L/8: dane zbiera się tylko dla gospodarstw, gdzie posiadacz jest jedynym posiadaczem dla wszystkich małżonków (również dla niewykonujących części prac rolniczych w gospodarstwie).

L/9: dane zbiera się tylko dla gospodarstw, których posiadacz jest jedynym posiadaczem.

Tam gdzie posiadaczem jest osoba prawna, nie zbiera się informacji dla kierowników.

Zajęcie podstawowe

I. Działalność zadeklarowana przez respondenta jako główna.

II. Normalnie działalność zajmująca więcej czasu niż działalność związana z pracą rolniczą wykonywaną na rzecz podlegającego przeglądowi gospodarstwa rolnego. Jeśli respondent faktycznie w gospodarstwie nie pracuje, za zajęcie podstawowe uważana będzie każda działalność zarobkowa, jak opisano wyżej.

Zajęcie dodatkowe

I. Każda inna działalność respondenta, jako zajęcie główne deklarującego działalność rolniczą w gospodarstwie podlegającym przeglądowi.

II. Normalnie działalność zajmująca mniej czasu niż wykonywana na rzecz podlegającego przeglądowi gospodarstwa rolnego działalność związana z pracą rolniczą.

L/10 **Równoważna liczba pełnych dni roboczych pracy rolniczej, niewpisana w L/1–L/6, przepracowanych w gospodarstwie przez osoby bezpośrednio w gospodarstwie niezatrudnione (np. pracownicy kontraktowi przedsiębiorstwa)**

I. Wszystkie rodzaje pracy rolniczej (patrz uwagi przy L/1–L/6 „Praca rolnicza") wykonywane w gospodarstwie, dla gospodarstwa przez osoby bezpośrednio przez gospodarstwo niezatrudnione, ale pracujące na własny rachunek lub zatrudnione przez strony trzecie, np. wykonawców zewnętrznych lub spółdzielnie. Liczbę przepracowanych godzin należy przeliczyć na równoważną liczbę dni lub tygodni pracy w pełnym wymiarze czasowym.

II. Zalicza się dni robocze osób pracujących w gospodarstwie na rzecz innej osoby lub firmy. Wyłączone są prace wykonane przez firmy prowadzące księgowość rolną oraz prace w ramach bezpłatnej pomocy wzajemnej.

M. **ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH**

Zbierane są informacje o wszelkiej zdefiniowanej w L/1–L/6 pozarolniczej działalności zarobkowej posiadacza i/lub współmałżonka, innych członków rodziny czy też jednego lub więcej partnerów gospodarstwa grupowego, jeśli działal-

▼M1

ność ta jest jednak bezpośrednio związana z gospodarstwem i ma dla niego skutki ekonomiczne.

W tym samym gospodarstwie może być prowadzonych kilka takich działalności. Należy zarejestrować wszystkie.

Wyłącza się niemożliwe do wydzielenia działania zarobkowe w gospodarstwie.

Wyłącza się też działania z zakresu leśnictwa.

M/1 **Bezpośrednio związane z gospodarstwem**

I. Działania, w których wykorzystywane są zasoby gospodarstwa (obszar, budynki, maszyny itp.) lub produkty gospodarstw.

II. Jeśli wykorzystywana jest tylko nierodzinna siła robocza bez angażowania innych zasobów gospodarstwa, robotników uważa się za pracujących dla dwóch różnych firm. Tego rodzaju działalność nie jest uważana za bezpośrednio związaną z gospodarstwem.

Nie obejmuje to działalności, gdzie nie występują związki bezpośrednie, np. sklepu niesprzedającego produktów własnych.

M/1 a) *Turystyka, noclegi i inna działalność na rzecz czasu wolnego*

I. Wszelka działalność turystyczna, usługi noclegowe, pokazywanie gospodarstwa turystom lub innym grupom, sport, wypoczynek itp., przy których wykorzystywana jest powierzchnia, budynki lub inne zasoby gospodarstwa.

M/1 b) *Rękodzieło*

I. Rękodzieło produkowane w gospodarstwie przez posiadacza, członków jego rodziny lub przez nierodzinną siłę roboczą pod warunkiem wykonywania przez nią prac rolniczych, niezależnie od sposobu sprzedaży produktów.

M/1 c) *Przetwarzanie produktów rolnych*

I. Wszelkie przetwarzanie w gospodarstwie podstawowego produktu rolnego na przetworzony produkt wtórny, niezależnie od miejsca wyprodukowania surowca – w gospodarstwie lub poza nim.

II. Obejmuje to m.in. przetwarzanie mięsa, produkcję serów, produkcję wina itp.

Do pozycji tej zalicza się wszelkie przetwarzanie produktów rolnych, niezależnie od uznania go za działalność rolniczą czy też nie (np. produkcja wina jest w pewnych regionach uważana za część procesu uprawy winorośli, w innych uważa się ją za inny proces).

Włącza się tu sprzedaż produktów rolnych bezpośrednio konsumentom, chyba że w gospodarstwie nie jest prowadzone żadne przetwarzanie produktów (nie włącza się np. mleka sprzedawanego sąsiadom bezpośrednio, ponieważ nie wymaga się tu jego przetwarzania). Nie włącza się ani produkcji rolnej przeznaczonej tylko do konsumpcji własnej, ani też sprzedaży mogących pojawić się jej nadwyżek.

M/1 d) *Przetwarzanie drewna (np. piłowanie)*

I. Przetwarzanie drewna surowego w gospodarstwie z przeznaczeniem na cele rynkowe (piłowanie drewna itp.).

II. Dalsze przetwarzanie, np. produkowanie mebli drewnianych, umieszcza się normalnie w M/1 b).

M/1 e) *Akwakultura*

I. Produkcja ryb, raków itp. w gospodarstwie.

II. Wyłączone są działania obejmujące tylko połowy.

▼M1

M/1 f) *Produkcja energii odnawialnej (energii wiatru, ze spalania słomy itp.)*

I. Produkowanie na rynek energii odnawialnej, m.in. energii elektrycznej z elektrowni napędzanych wiatrem lub biogazem, sprzedaż produktów rolnych, słomy lub drewna zakładom produkującym energię itp.

II. Nie włącza się tu energii odnawialnej, produkowanej na własne potrzeby gospodarstwa.

M/1 g) *Prace kontraktowe (przy wykorzystaniu urządzeń należących do gospodarstwa)*

I. Prace kontraktowe, zwykle przy wykorzystaniu należących do gospodarstwa urządzeń, realizowane w ramach sektora rolniczego lub poza nim, np. usuwanie śniegu, przewozy, utrzymanie krajobrazu, usługi rolnicze i środowiskowe.

M/1 h) *Inne*

I. Inne działalności zarobkowe niewspomniane gdzie indziej, m.in. hodowla zwierząt futerkowych.

N. **ASPEKTY ŚRODOWISKOWE**

N/1 **Źródło wody do nawadniania**

I. Źródło, skąd pochodzi woda używana w gospodarstwie do nawadniania – całość lub największa ilość.

II. Gospodarstwo może wykorzystywać do nawodnień jedno lub więcej źródeł wody, zależnie od pogody lub warunków cenowych. Tu zbiera się informację o źródle, którego można by używać w roku normalnym lub suchym. Jeśli rok poprzedzający przegląd był nienormalnie deszczowy, dane powinny dotyczyć innego roku.

N/1 a) *Woda gruntowa*

I. Źródła wody znajdujące się na terenie gospodarstwa lub w jego pobliżu, wykorzystujące wodę pompowaną ze studni wierconych albo wykopanych, z naturalnych źródeł swobodnie płynącej wody gruntowej lub źródeł podobnych.

II. Źródła te nie muszą służyć tylko do nawadniania; można je wykorzystywać również do innych celów gospodarstwa.

N/1 b) *Powierzchnie wodne na terenie gospodarstwa (stawy lub tamy)*

I. Małe stawy naturalne lub stworzone przez zbudowanie tam, umieszczone całkowicie na terenie gospodarstwa lub wykorzystywane tylko przez jedno gospodarstwo.

II. Początkowym źródłem wody może być deszczówka lub woda gruntowa zbierana do zbiorników. Jeśli woda gruntowa jest zbierana do zbiorników tylko w sezonie nawadniania, wpisuje się ją w N/1 a).

N/1 c) *Powierzchnia wody jezior, rzek lub kanałów położonych poza gospodarstwem*

I. Powierzchnia wód słodkich (jezior, rzek, innych dróg wodnych) niestworzonych sztucznie do celów irygacyjnych.

II. Sztuczne tamy, kanały lub rzeki, nawet niezbudowane specjalnie do celów irygacyjnych, należą do sekcji N/1 d).

Włączone są tu małe zbiorniki przy tamach (mniejsze od 1000 m^3), zbudowane tylko dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania pomp w małych strumieniach.

N/1 d) *Woda spoza gospodarstwa, pochodząca ze wspólnych sieci wodociągowych*

I. Źródła wody pochodzącej spoza gospodarstwa, inne niż wspomniane w N/1 c), dostępne dla przynajmniej dwóch gospodarstw. Normalnie za dostęp do tych źródeł jest pobierana opłata.

▼M1

II. Wodociąg może być publiczny lub prywatny. Źródło wody nie ma znaczenia. W tym miejscu rejestruje się wodę przywożoną do gospodarstwa w zbiornikach, chyba że wyraźnie źródłem jest powierzchnia wodna opisana w N/1 c).

N/1 e/i) Woda odsalana lub słonawa

I. Woda pochodząca z silnie zasolonych źródeł, np. Atlantyk lub Morze Śródziemne, podlega przed użyciem obróbce redukującej stężenie soli (odsalaniu). Wody pochodzącej ze źródeł wody słonawej (o niskiej zawartości soli), np. z Bałtyku i z niektórych rzek, można do tych celów używać bezpośrednio, bez obróbki.

N/1 e/ii) Woda z odzysku

I. Woda po uzdatnianiu wód ściekowych dostarczana użytkownikowi jako odzyskana woda ściekowa.

N/2 **Stosowane metody nawadniania**

II. Nie włącza się tu metod stosowanych do nawadniania upraw pod szkłem, upraw pod wysokim przykryciem lub ogrodów i sadów na potrzeby własne.

N/2 a) *Powierzchnia nawodnień (polewanie, bruzdy)*

I. Rozprowadzanie wody po ziemi albo metodą polewania całej powierzchni, albo prowadzenie jej małymi rowkami między rzędami upraw, wykorzystując działanie grawitacyjne.

N/2 b) *Nawadnianie przy użyciu deszczowni*

I. Podlewanie roślin metodą rozsiewania pod wysokim ciśnieniem wody tworzącej deszcz.

N/2 c) *Nawadnianie kropelkowe*

I. Podlewanie roślin przez nakrapianie, kropla po kropli, wody w okolicę dolnych części roślin lub przy użyciu mikrozraszaczy, lub przez tworzenie warunków zbliżonych do mgły.

N/3 **Nieuprawiane granice pól lub części pól, utrzymywane przez farmera ze względu na środowisko i wspierane z tego tytułu przez Wspólnotę**

I. Powierzchnie nieuprawianych granic pól lub innych części pól, utrzymywane przez farmera w celu ochrony środowiska w ramach szczególnych zobowiązań agro-środowiskowych, zatwierdzonych w dokumencie programowym o krajowym lub regionalnym rozwoju obszarów wiejskich, za które posiadacz otrzymuje płatności przyznane zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1257/1999. Szerokość takich powierzchni wychodzi poza wymagania powszechnie stosowanej dobrej praktyki rolniczej lub zobowiązania określone przez wszelkie odnośne ustawodawstwo w tej sprawie. Obszary te można włączać do H/1 lub I/8, zależnie od zasad ustalonych w zobowiązaniach.

II. Wspomniane tu programy wsparcia mają normalnie na celu zwiększenie bio-różnorodności oraz ochronę gruntów lub wód powierzchniowych. W szczególności ma miejsce wyłączanie obszarów z produkcji rolnej na dłuższy czas (przynajmniej 10 lat). Do tej kategorii należą również obszary oddziaływania na biotopy.

Zasady użytkowania i zarządzania takimi obszarami różnią się w zależności od programów krajowych lub regionalnych, ale umożliwiają wykorzystywanie ich albo do bardzo intensywnych wypasów, albo usuwanie trawiastego pokrycia. Zwykle nie dopuszcza się używania wszelkich pestycydów lub nawozów sztucznych.

▼**M1**

Normalne strefy zawracania, niezbędne dla maszyn używanych do siewu i innych procesów uprawy, a także dość wąskie granice pól, uważa się za element zwykle stosowanej dobrej praktyki rolniczej, wymagają więc otrzymania wsparcia, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1251/99. Uważa się je za część zbiorów rosnących na polu i z tego względu nie podlegają włączeniu.

▼B

ZAŁĄCZNIK II

A. WYKAZ PRODUKTÓW ROLNYCH [1]

01.1		**Produkty roślin uprawnych, warzywnictwa, ogrodnictwa**
01.11		**Zboża i inne produkty roślin uprawnych**
01.11	1	**Zboża**
	11	Pszenica durum
		11.1 Pszenica ozima
		11.2 Pszenica jara
	12	Pszenica miękka
		12.1 Pszenica ozima
		12.2 Pszenica jara
	13	Kukurydza
	14	Ryż w łuskach (niełuskany lub surowy)
	15	Jęczmień
		15.1 Jęczmień ozimy
		15.2 Jęczmień jary
	16	Żyto i owies zwyczajny
		16.1 Żyto
		16.11 Żyto ozime
		16.12 Żyto jare
		16.2 Owies zwyczajny
	17	Pozostałe zboża
		17.1 Ziarno sorgo
		17.2 Gryka
		17.3 Proso
		17.4 Mozga kanaryjska
		17.5 Pszenica orkisz
		17.6 Mieszanka żyta z pszenicą (meslin)
		17.7 Pszenżyto
		17.8 Pozostałe
01.11	2	**Pozostałe produkty roślin uprawnych**
	21	Ziemniaki
		21.1 Ziemniaki młode
		21.2 Pozostałe ziemniaki
	22	Rośliny strączkowe
		22.1 Groch do spożycia przez ludzi oraz groch pastewny (peluszka)
		22.11 Groch inny niż pastewny
		22.12 Groch pastewny (peluszka)
		22.2 Ciecierzyca
		22.3 Fasola do spożycia przez ludzi
		22.4 Soczewica

[1] Niniejszy wykaz oparty jest na Dodatku-I-A Wykaz cech działalności sektora rolnego w *Podręczniku rachunkowości gospodarczej dla rolnictwa i leśnictwa* (rev. 1) (1977) wersja angielska.

▼B

		22.5 Bób
		22.6 Bobik
		22.7 Pozostałe rośliny strączkowe
		22.71 Wyka
		22.72 Łubin
		22.73 Rośliny strączkowe, niesklasyfikowane gdzie indziej, jak również mieszanki suszonych warzyw i zbóż oraz mieszanki warzyw suchych
	23	Korzenie i bulwy o zawartości skrobi lub inuliny
		23.1 Maniok
		23.2 Ziemniaki słodkie
		23.3 Karczochy jerozolimskie
		23.4 Salep
		23.5 Pozostałe korzenie i bulwy
01.11	3	**Uprawy oleiste**
		31 Nasiona soi
		32 Orzechy ziemne
		33 Rośliny oleiste nietropikalne
		33.1 Nasiona rzepaku lub rzepiku (barbarki)
		33.2 Nasiona słonecznika
		33.3 Nasiona sezamu
		33.4 Nasiona gorczycy
		33.5 Nasiona krokoszu barwierskiego
		34 Nasiona bawełny
		35 Nasiona tropikalnych roślin oleistych i owoce oleiste
		35.1 Kopra
		35.2 Siemię lniane
		35.3 Orzechy i ziarna palmowe
		35.4 Nasiona oleju rycynowego
		35.5 Pozostałe nasiona roślin oleistych tropikalnych i owoce oleiste
		35.51 Nasiona maku
		35.52 Orzechy masłosza
		35.53 Pozostałe
01.11	4	**Tytoń surowy**
	41	Tytoń pozbawiony włókien/poddany preparowaniu mechanicznemu
	42	Tytoń, częściowo lub całkowicie pozbawiony włókien/ poddany preparowaniu mechanicznemu
01.11	5	**Rośliny cukrowe**
	51	Buraki cukrowe
	52	Trzcina cukrowa
01.11	6	**Rośliny pastewne**
	61	Słoma i plewy zbóż, nie preparowane ([1])
	62	Pozostałe
		62.1 Brukiew
		62.2 Buraki pastewne
		62.3 Rośliny okopowe i rośliny z rodziny kapustowatych
		62.4 Siano
		62.5 Lucerna siewna

▼B

		62.6 Koniczyna
		62.7 Sparceta siewna
		62.8 Kapusta pastewna
		62.9 Łubin
		62.10 Wyka i pozostałe produkty pastewne (włącznie z kukurydzą zbieraną jako zieloną na paszę)
01.11	7	**Rośliny włókniste**
	71	Bawełna, niegręplowana ani czesana
	72	Juta i pozostałe włókniste łyko lipowe
	73	Len, konopie i pozostałe rośliny włókniste
		73.1 Len, surowy lub zmiękczony
		73.2 Konopie, surowe lub zmiękczone
		73.3 Surowy orzech kokosowy (włókna kokosowe)
		73.4 Abaka surowa
		73.5 Pozostałe surowe rośliny włókniste
01.11	8	**Guma naturalna surowa**
	81	Lateks naturalny gumowy
	82	Guma naturalna w innych formach
01.11	9	**Produkty roślin przemysłowych**
	91	Rośliny aromatyczne lub medyczne
		91.1 Korzenie lukrecji
		91.2 Korzenie żeń-szeń
		91.3 Pozostałe rośliny aromatyczne lub medyczne
	92	Nasiona buraków i roślin pastewnych
		92.1 Nasiona buraków cukrowych
		92.2 Nasiona roślin pastewnych inne niż nasiona buraków
		92.21 Nasiona lucerny siewnej
		92.22 Nasiona koniczyny
		92.23 Nasiona kostrzewy
		92.24 Nasiona wykliny (wiechliny) łąkowej
		92.25 Nasiona rajgrasu
		92.26 Nasiona tymotki łąkowej
		92.27 Pozostałe nasiona
	93	Produkty roślin przemysłowych, niesklasyfikowane gdzie indziej
		93.1 Świeże szyszki chmielowe
		93.2 Pozostałe rośliny przemysłowe
01.12		**Produkty roślinne, specjalności ogrodnictwa i produkty szkółkarskie**
01.12	1	**Warzywa**
	11	Warzywa korzeniowe
		11.1 Cebula
		11.2 Szalotka
		11.3 Czosnek
		11.4 Por
		11.5 Pozostałe warzywa cebulowe
		11.6 Marchew

▼B

		11.7 Rzepa
		11.8 Buraki sałatkowe
		11.9 Salsefia
		11.10 Seler korzeniowy
		11.11 Rzodkiew zwyczajna
		11.12 Pozostałe podobne korzenie jadalne
	12	Warzywa owocowe
		12.1 Pomidory
		12.2 Ogórki i korniszony
		12.3 Warzywa strączkowe
		12.31 Groch
		12.32 Fasola
		12.33 Pozostałe warzywa strączkowe
		12.4 Melony (wraz z arbuzami)
	13	Pozostałe warzywa świeże
		13.1 Kapusta biała, kalafior i pozostałe podobne jadalne rośliny kapustne
		13.11 Kalafiory i brokuły w główkach
		13.12 Kapusta brukselska
		13.13 Pozostałe (kalarepa, kapusta biała, kapusta czerwona, kapusta włoska itp.)
		13.2 Sałata siewna i cykoria
		13.21 Sałata siewna
		13.211 Sałata głowiasta (sałata w główkach)
		13.212 Inna sałata
		13.22 Cykoria
		13.221 Cykoria, podróżnik pospolity
		13.222 Inna cykoria
		13.3 Pozostałe warzywa
		13.31 Karczochy
		13.32 Szparagi
		13.33 Oberżyny (bakłażany), dynie, kabaczki, korżetki (cukinie)
		13.34 Seler zwyczajny, inny niż seler korzeniowy
		13.35 Grzyby i trufle
		13.351 Grzyby
		13.352 Trufle
		13.36 Pieprz (rodzaju *Capsicum* lub *Pimenta*)
		13.37 Szpinak, szpinak nowozelandzki i łoboda
		13.38 Pozostałe (pietruszka zwyczajna, pieprzyca, rabarbar, roszpunka jadalna, *cardoens* [oryg.], ostrożeń warzywny itd.)
01.12	2	**Rośliny szkółkarskie, rośliny ozdobne i kwiaty**
	21	Rośliny szkółkarskie, rośliny zielone lub kwiatowe
		21.1 Cebulki, bulwy, korzenie bulwiaste, bulwiaste łodygi podziemne, korzenie roślin wieloletnich i rozłogi, w stanie spoczynku, we wzroście lub podczas kwitnienia
		21.2 Pozostałe rośliny żywe (wraz z ich korzeniami), sadzonki i zaszczepki
		21.21 Nieukorzenione sadzonki i zaszczepki
		21.22 Drzewa, krzewy i krzaki

▼B

		21.23 Rododendrony i azalie
		21.24 Róże
		21.25 Pozostałe
	22	Kwiaty cięte
	23	Nasiona kwiatów lub owoców
	24	Nasiona i siewki ogrodnicze
01.13		**Winogrona, owoce i orzechy, napoje i przyprawy**
01.13	1	**Winogrona**
	11	Winogrona deserowe
		11.1 Winogrona świeże
		11.2 Rodzynki
	12	Winogrona do produkcji win
01.13	2	**Owoce i orzechy**
	21	Rozmaite owoce tropikalne
		21.1 Orzechy kokosowe
		21.2 Orzechy brazylijskie
		21.3 Orzechy nerkowca
		21.4 Banany
		21.5 Daktyle
		21.6 Figi
		21.7 Ananasy
		21.8 Awokado
		21.9 Guawa, mango i mangostany (smaczeliny)
		21.10 Pozostałe owoce tropikalne
	22	Owoce cytrusowe
		22.1 Pomarańcze
		22.2 Mandarynki (wraz z tangerinami i satsumami,) klementynki, wilkingi
		22.3 Cytryny i limety
		22.4 Grejpfruty
		22.5 Pozostałe owoce cytrusowe
	23	Rozmaite owoce klimatu umiarkowanego
		23.1 Papaja
		23.2 Jabłka
		23.3 Gruszki
		23.4 Pigwy
		23.5 Morele
		23.6 Wiśnie
		23.7 Brzoskwinie (wraz z nektarynami)
		23.8 Śliwki
		23.9 Śliwy tarniny
		23.10 Pozostałe owoce świeże
		23.101 Truskawki
		23.102 Maliny, jeżyny i krzyżówki maliny z jeżyną
		23.103 Czarne, białe lub czerwone porzeczki i agrest
		23.104 Żurawiny, borówki i pozostałe owoce rodzaju *Vaccinium*
		23.105 Pozostałe
		23.11 Chleb świętojański, wraz z nasionami chleba święto-

▼B

		jańskiego
	24	Orzechy i oliwki 24.1 Oliwki 24.2 Migdały 24.3 Orzechy laskowe 24.4 Orzechy włoskie 24.5 Kasztany 24.6 Orzechy pistacjowe 24.7 Pozostałe
01.13	3	**Kawa surowa, herbata i kakao**
	31	Kawa (niepalona, niepozbawiana kofeiny)
	32	Herbata (zielona i czarna)
	33	Herbata paragwajska (herbata maté)
	34	Ziarna kakao
01.13	4	**Rośliny przyprawowe**
	41	Pieprz, wanilia, cynamon, goździki, gałka muszkatołowa
	42	Nasiona anyżku, anyż gwiazdkowaty, koper włoski, kolendra, kminek i jałowiec
	43	Imbir, szafran, tymianek pospolity, liść laurowy
	44	Pozostałe
01.13	5	**Wino z produkowanych przez siebie winogron** ([1])
	51	Moszcz winny 52.1 Wino gatunkowe 52.2 Wino stołowe 52.3 Pozostałe
01.13	6	**Oliwa z produkowanych przez siebie oliwek** ([1])
	61	Oliwa surowa
	62	Oliwa, nierafinowana
01.2		**Zwierzęta, mleko, nasienie**
01.21		**Bydło, mleczarstwo**
01.21	1	**Bydło**
	11	Bydło dorosłe 11.1 Zwierzęta hodowlane czystego chowu 11.2 Pozostałe
	12	Cielęta
01.21	2	**Surowe mleko krowie**
01.21	3	**Nasienie bydła**
01.22		Owce, kozy, koniowate
01.22	1	**Owce, kozy, koniowate**
	12	Owce
	13	Kozy
	14	Konie, osły, muły i osłomuły 14.1 Konie 14.11 Zwierzęta hodowlane czystej rasy

▼B

		14.12 Pozostałe
		14.2 Osły, muły i osłomuły
01.22	2	**Surowe mleko owcze lub kozie**
	21	Mleko owcze
	22	Mleko kozie
01.22	3	**Wełna i włosie zwierząt**
	31	Wełna nieczyszczona (wełna strzyżona)
	32	Różne typy włosia i włosia końskiego (włosie końskie, odpadki, włosie drobne i grube)
01.23		**Trzoda chlewna**
01.23	1	**Trzoda chlewna**
	11	Zwierzęta hodowlane czystego chowu
	12	Pozostałe
		12.1 Pozostałe o wadze mniejszej niż 50 kg
		12.2 Pozostałe o wadze 50 kg lub powyżej
01.24		**Drób i jaja**
01.24	1	**Drób**
	11	Ptactwo domowe gatunku *Gallus domesticus*, kaczki, gęsi, indyki i perliczki
	12	Pozostałe
01.24	2	**Jaja**
01.25		**Pozostałe zwierzęta**
01.25	1	**Pozostałe zwierzęta żywe**
01.25	2	**Rozmaite produkty pochodzenia zwierzęcego**
	21	Miód naturalny
	22	Żaby i ślimaki (inne niż ślimaki morskie) (1)
	23	Jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego (1)
	24	Kokony jedwabnika (1)
	25	Rozmaite wydzieliny zwierzęce (1)
01.25	3	**Skóry i futra** (1)
	31	Skóry zwierząt hodowanych i chwytanych w pułapkę (norki, bobry, piżmoszczury, lisy itp.)
	32	Skóry królików i jagniąt
	33	Różne pozostałe skóry zwierzęce
01.4		**Działalność usługowa w gospodarce rolnej i hodowli zwierząt, poza działaniami weterynaryjnymi** (1)
		Jedynie praca kontraktowa w rolnictwie, tzn. praca podejmowana zwykle przez same przedsiębiorstwa rolne. Obejmuje to orkę, koszenie, młócenie, suszenie tytoniu, strzyżenie owiec, opiekę nad zwierzętami i zakładanie nowych plantacji tak przez zatrudnionych kontrahentów, jak i przez samych posiadaczy.
01.5		Polowanie, zastawianie pułapek i rozmnażanie zwierzyny dzikiej, wraz z powiązanymi działaniami usługowymi (1)
02.01	41	**Ozdoby pochodzenia roślinnego** (1)
02.01	42	**Różne surowe materiały warzywne (materiały warzywne rodzaju używanego w głównej mierze do wyplatania)**
		42.1 Bambus
		42.2 Rattan

▼B

42.3 Pozostałe (trzcina, sitowie, łoza, rafia, kapok, włosie roślinne, sorgo/proso afrykańskie etc.)

(1) Patrz część B.

B. WYKAZ PRODUKTÓW WYŁĄCZONYCH

Do celów zdefiniowania pola badania następujące pozycje wyłącza się ze standardowego wykazu produktów rolnych wymienionych powyżej:

01.11	61	Słoma i plewy zbóż, niepreparowane (1)
01.13	5	**Wino z produkowanych przez siebie winogron** (2)
	51	Moszcz winny 52.1 Wino gatunkowe 52.2 Wino stołowe 52.3 Pozostałe
01.13	6	**Oliwa z produkowanych przez siebie oliwek** (2)
	61	Oliwa z oliwek, surowa
	62	Oliwa z oliwek, nierafinowana
01.25	2	**Różne produkty pochodzenia zwierzęcego**
	22	Żaby i ślimaki (inne niż ślimaki morskie)
	23	Jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego
	24	Kokony jedwabnika
	25	Różne wydzieliny zwierzęce
01.25	3	**Skóry, skóry surowe i futra**
	31	Skóry zwierząt hodowanych lub schwytanych w pułapkę (norki, bobry, piżmoszczury, lisy itp.)
	32	Skóry jagniąt i królików (3)
	33	Różne pozostałe skóry zwierzęce
01.4		**Działalność usługowa w gospodarce rolnej i hodowli zwierząt, poza działaniami weterynaryjnymi**
01.5		**Polowanie, zastawianie pułapek i rozmnażanie zwierzyny dzikiej, wraz z powiązanymi działaniami usługowymi**

Wszystkie produkty zbierane dziko (4)

(1) Ponieważ włączony jest produkt główny.
(2) Ponieważ włączony jest pierwszy etap produkcji.
(3) Ponieważ włączony jest produkt główny.
(4) Ponieważ nie są one na ogół zbierane przez gospodarstwo, nie rosną na powierzchni rolnej i nie można oszacować ich statystycznie.

▼M1

ZAŁĄCZNIK III

WYKAZ WYJĄTKÓW PRZYJĘTYCH W WYKAZIE DEFINICJI

a)	**Belgia**
L/8	Informacji o innej działalności zarobkowej nie zbiera się dla współmałżonków posiadacza niepracujących w gospodarstwie.
b)	**Dania**
J/15	Do rozdziału „Kury nioski” nie włącza się hodowli kogutów dla kur niosek.
c)	**Republika Federalna Niemiec**
G/6	Plantacje choinek i topoli położone poza lasami umieszcza się pod charakterystyką „Inne uprawy trwałe” (G/6), a zatem są uważane za wykorzystywane użytki rolne.
J/14	Charakterystyka „brojlery” obejmuje hodowlę kogutów dla kur niosek; brojlery nie są objęte charakterystyką „Kury nioski” (J/15).
L/3	Inni członkowie rodziny posiadacza wykonujący prace rolnicze w gospodarstwie, ale w nim niemieszkający, są uważani za „nierodzinną siłę roboczą” (L/4–L/6).
d)	**Hiszpania**
J/14	Charakterystyka „brojlery” obejmuje hodowlę kogutów dla kur niosek; brojlery nie są objęte charakterystyką „Kury nioski” (J/15).
N/2	Metody nawadniania obejmują również metody stosowane w szklarniach oraz sadach i ogrodach na potrzeby własne.
e)	**Francja**
J/14	W tej sekcji umieszcza się hodowlę kogutów dla brojlerów.
f)	**Irlandia**
J/9 a)	Z wyłączeniem wyłączonych z hodowli samic.
g)	**Włochy**
J/16 b) i c)	Gęsi umieszcza się w J/16 b).
h)	**Niderlandy**
D/23, D/24, D/31, D/32, D/33	Charakterystyki tych pozycji obejmują również nasiona.
E	Powierzchnie o charakterystyce „sady i ogrody na potrzeby własne” są umieszczone w sekcji „Inne pola” (H).
J/15	Do rozdziału „Kury nioski” nie włącza się hodowli kogutów dla kur niosek.
L/3	Dzieci posiadacza wykonujące prace rolnicze w gospodarstwie są zawsze uważane za rodzinną siłę roboczą. Inni członkowie rodziny posiadacz, którzy nie mieszkają w gospodarstwie, ale w nim pracują, uważani są jednak za „nierodzinną siłę roboczą” (L/4–L/6).
i)	**Portugalia**
J/14	W tej sekcji umieszcza się hodowlę kogutów dla brojlerów.

▼M1

j)	**Austria**
L/3	Inni członkowie rodziny posiadacza podejmujący pracę rolniczą w gospodarstwie, ale w nim niemieszkający, są uważani za „pozarodzinną siłę roboczą” (L/4–L/6).
k)	**Finlandia**
H/2	Nie włącza się lasów nieprodukcyjnych oraz obszarów typu leśnego pokrytych krzakami.
l)	**Szwecja**
H/2	Nie włącza się lasów nieprodukcyjnych oraz obszarów typu leśnego pokrytych krzakami.
m)	**Zjednoczone Królestwo**
E	Obszary o charakterystyce „Ogródki przydomowe” włączone są do sekcji „Inne grunty” (H).

▼M2

_____